

HÖGSKOLAN
DALARNA

Examensarbete

Grundnivå

En likvärdig förskola

En kvalitativ studie om förskollärare och rektorers arbete för att skapa en likvärdig förskola

Författare: Sofie Hellkvist och Josefine Löfgren
Institution: Högskolan Dalarna
Handledare: Sanna Bäcke
Examinator: Lottie Lofors Nyblom
Ämne/huvudområde: Pedagogisk arbete
Kurskod: GPG2DU
Högskolepoäng: 15hp
Examinationsdatum: 10 juni 2022

Vid Högskolan Dalarna finns möjlighet att publicera examensarbetet i fulltext i DiVA. Publiceringen sker Open Access, vilket innebär att arbetet blir fritt tillgängligt att läsa och ladda ned på nätet. Därmed ökar spridningen och synligheten av examensarbetet.

Open Access är på väg att bli norm för att sprida vetenskaplig information på nätet. Högskolan Dalarna rekommenderar såväl forskare som studenter att publicera sina arbeten Open Access.

Jag/vi medger publicering i fulltext (öppet tillgänglig på nätet, Open Access):

Ja

Nej

Abstract:

I vår studie vill vi bidra med kunskap om hur rektorer och förskollärare arbetar för att skapa en likvärdig förskola. I läroplanen för förskolan finns det inga konkreta riktlinjer om hur arbetet ska gå till för att skapa en likvärdig förskola för alla barn. Skolverket (2021) skriver att alla barn ska ha lika tillgång till utbildning, lika kvalitet och utbildningen ska verka kompenserande mot hemmet. I läroplanen (2018, s. 7) står att läsa att ” i samarbete med hemmen ska förskolan främja barnens utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar”. Studien behandlar rektorers och förskollärares syn på arbetet mot en likvärdig förskola. Genom intervjuer med fyra förskollärare och två rektorer har vi försökt få svar på våra frågeställningar: *Vilka möjligheter med att arbeta mot en likvärdig förskola beskrivs i förskollärarnas och rektorernas utsagor?* samt *Vilka utmaningar med att arbeta mot en likvärdig förskola beskrivs i förskollärarnas och rektorernas utsagor?* Studien har använt delar av Sven Perssons (2015) rapport om likvärdig förskolan som ett teoretiskt verktyg. Resultatet i vår studie visar att rektorer och förskollärarna strävar efter att utbildningen ska utgå från barnens förutsättningar och behov men att utmaningar finns såsom ökade barngrupper, tidsbrist och personal med otillräcklig utbildning. Sammanfattningsvis visar studien att arbetet mot en likvärdig förskola ska utgå ifrån barnens förutsättningar och ge barnen möjlighet att utforska och utvecklas. Enligt Persson (2015, s. 16) ska personalen på förskolan lägga stor vikt vid att skapa pedagogiska relationer med barnen där personalens utbildningsnivå blir betydelsefull för att uppnå en god kvalitet på utbildningen. Samarbetet med vårdnadshavare gör det möjligt för personalen på förskolan att skapa bättre förutsättningar utifrån barnens intresse. Det är ledning och huvudmän som har det största ansvaret att skapa förutsättningar åt personalen på förskolan så att de kan skapa en hög kvalitet på utbildningen.

Nyckelord: likvärdig, förskola, kvalitet, personaltäthet, barngrupp

Förord

Uppsatsen har under hela processen skrivits i samråd med varandra. Om vi under resans gång skrivit var för sig på grund av VAB (vård av barn), jobb eller annat som livet utanför tillfört, så har den andra alltid läst igenom, rättat och vi har gått igenom det tillsammans under något annat tillfälle. Den mesta tiden har processen skett via zoom. Då har ena delat skärm, en har skrivit och en har letat fakta eller kommit med förslag på vad vi ska skriva. Vi vill rikta ett stort tack till vår handledare Sanna Bäcke som under processens gång stöttat och givit oss råd, utan henne hade detta examensarbete aldrig fått den inriktning vi strävat efter. Studien har bidragit med mer kunskap för oss om likvärdighet och förskolans betydelse för barnen i samhället.

Josefine Löfgren

Sofie Hellkvist

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
2. Bakgrund.....	2
2.1 Likvärdighet i förskolan	2
3. Syfte.....	5
3.1 Frågeställningar.....	5
4. Tidigare forskning	5
4.1 Sökning av tidigare forskning	5
4.2 Forskning om en likvärdig förskola.....	5
4.2.1 Demokrati i förskolan med fokus på likvärdighet	6
4.2.2 Likvärdighetens förutsättningar	6
4.2.3 Språkets betydelse för en likvärdig utbildning.....	7
4.2.4 Barngruppens storlek.....	8
4.2.5 Likvärdighetskravet på förskolors hemsidor	9
4.3 Sammanfattning av tidigare forskning	10
5. Metod.....	10
5.1 Val av metod.....	10
5.2 Urval.....	11
5.3 Genomförande.....	12
5.4 Validitet och reliabilitet.....	13
5.5 Forskningsetiska övervägande	14
5.6 Bearbetning av material och analysprocess	14
6. Teoretiska verktyg	15
6.1 Relationers betydelse i förskolan.....	16
6.2 Förutsättningar för en likvärdig förskola	16
6.3 Arbetsvillkor för förskolepersonal	18
6.4 Förskolans access	18
6.5 Sammanfattning av de analytiska begreppen	19
7. Resultat	19
7.1 Likvärdighet.....	19
7.2 Relationer	20
7.3 Arbetsvillkor.....	21
7.4 Det kompensatoriska uppdraget.....	23
8. Analys	24
8.1 Vilka möjligheter med att arbeta mot en likvärdig förskolan för alla barn beskrivs i förskolläraernas och rektorernas utsagor?	24

8.2 Vilka utmaningar med att arbeta mot en likvärdig förskola för alla barn beskrivs i förskolläraernas och rektorernas utsagor?	26
9. Diskussion.....	27
9.1 Metoddiskussion.....	27
9.2 Resultatdiskussion	28
9.2.1 Likvärdighet	28
9.2.2 Relationer.....	29
9.2.3 Arbetsvillkor	30
9.2.4 Språkliga kompetenser	31
9.2.5 Det kompensatoriska uppdraget	31
10. Slutsats	32
11. Förslag till vidare forskning.....	33
Referenslista.....	34
Bilagor	37
Bilaga 1	37
Bilaga 2	39
Bilaga 3	40

1. Inledning

Likvärdighet i förskolan betyder att barnen i förskolan ska ha lika tillgång till utbildning. Skollagen (2010:800 §8–9) skriver att barnen ska erbjudas en verksamhet som har lika kvalitet och verkar kompensatoriskt till hemmet. Forskning visar att det finns kvalitetskillnader mellan olika förskolor i landet och hur likvärdighetsuppdraget tolkas samt hur det verkställs och följs upp (Skolverket 2021). Under vår högskoleutbildning har vi märkt att beroende på var barnen bor i landet eller vilken förskola barnen blir placerade i så riskerar barnen att få olika förutsättningar under sin utbildning. Vi har därför valt att undersöka förskolans likvärdighet för att synliggöra hur rektorer och förskollärare arbetar med likvärdighet. Statistik från 2019 visar att andelen barn som är inskrivna i förskolan är 85,4 procent i åldern 1–3 år och 95,3 procent i åldern 4–5 år (Skolverket 2021). Barnen i förskolan ska få stimuleras och möta det saker som inte hemmet kan erbjuda, till exempel om barnen inte har det svenska språket ska förskolan erbjuda barnen att möta det svenska språket för att få de förutsättningar som krävs för vidare utbildning och liv. Vi har därför valt att undersöka hur arbetet mot en likvärdig förskola går till. Skaremyr (2019, s. 115) menar även att skollagens intention om en likvärdig utbildning brister, då alla barn i förskolan inte får samma förutsättningar.

Förskolans utbildning ska alltså vara likvärdig, men vad menas egentligen med en likvärdig förskola? Persson (2015, s. 6) menar att likvärdighet inte ska tolkas densamma som likadan, han menar att likvärdighet ska baseras på barnens olikheter. Barnen i förskolan ska få mötas och få stöttning så att de tillsammans kan samla kunskaper och förutsättningar för att klara den fortsatta utbildningen. Enligt Läraförbundets tidning "Förskolan" (2022) är andelen som har en förskollärarexamen 41% i hela Sverige, vilket medför att beroende på vilken förskola barnen går på kommer det att få med sig olika förutsättningar och kunskaper. I förskolan behövs förskollärare med sin kunskap, kompetens och utbildningsnivå. Strävan mot en likvärdig förskola för alla barn ser olika ut beroende på vilka förutsättningar som finns och vi har därför valt att undersöka hur arbetet mot en likvärdig förskola beskrivs av ett antal förskollärare och rektorer. Förskolan ska ha ett kompensatoriskt värde som tillsammans med vårdnadshavare ska stötta barnen i förskolan så att de får sina förutsättningar tillgodosedda. Alla barn ska få rätt förutsättningar att klara sig som samhällsmedborgare vilket betyder att barnen ska få en grund att stå på. En grund som innefattar både ämneskunskaper, normer och värden. I samband med läsning av Skolinspektionen samt olika debattforum, uppfattar vi att det inte är likvärdigt i alla förskolor och att barnen får olika förutsättningar för det de behöver för en fortsatt utbildning.

2. Bakgrund

I bakgrunden redogör vi för vad likvärdighet i förskolan kan innebära utifrån Skollagen, läroplanen för förskolan, Barnkonventionen och litteratur.

2.1 Likvärdighet i förskolan

Skollagen (2010:800 §8) beskriver att alla barn ska ha lika tillgång till utbildning oberoende av geografiska, sociala eller ekonomiska förhållanden. Enligt Skollagen ska förskolan utgå ifrån tre aspekter:

- *Lika tillgång* handlar om att alla barn ska ha lika tillgång till utbildning. Det spelar ingen roll vilken bostadsort du har i Sverige eller familjens socioekonomiska förhållanden som råder.
- *Lika kvalitet på utbildningen* handlar om att barnen i förskolan ska erbjudas lika kvalitet på utbildningen i förskolan. Den viktigaste faktorn för att hålla en hög kvalitet på utbildningen är personalens utbildningsnivå och möjligheter till att höja sin kompetens.
- *Utbildningen ska vara kompenserande* vilket innebär att resurser till förskolan inte ska fördelas lika utan att det ska bygga på barnets förutsättningar och behov, vad barnet behöver för utveckling och lärande (Skolverket 2021).

Quennerstedt (2006, s. 73) menar att skolan inte ska vara lika för alla elever utan den ska organiseras utifrån den enskilde elevens önskemål och intressen. Skolan ska inte ha en likformig organisation utan den ska planeras utifrån eleverna i klassen. Läroplanen för förskolan (Lpfö 18, s. 6) framhåller vikten av att utbildningen i förskolan ska vara likvärdig oavsett var i landet den bedrivs. Den ska ta hänsyn till barns olika förutsättningar och anpassas åt alla barn, men det innebär inte att förskolan ska utformas på lika sätt överallt och att förskolans resurser inte ska fördelas lika. Utbildningen i förskolan ska utmana barnen till nya upptäckter och kunskaper där utbildningen utgår från barnens intresse. Alla barn i förskolan ska få en utbildning som är utformad och anpassad för just den själv för att främja det livslånga lärandet. Utbildningen och undervisningen i förskolan ska också utgå ifrån barnets egna behov och förutsättningar.

I den svenska ordboken beskrivs *likvärdig* som ”värd lika mycket”, att något är lika mycket värt som något annat. Ordet *lika* förklaras som att ”i samma omfattning i det avseende”, något är av samma slag i något avseende (Nationalencyklopedin 2000-). Quennerstedt (2006, s. 81) menar att den likvärdighetstolkning som gjordes på 1980-talet tolkas som allas lika tillgång till utbildning. Kompensatorisk resursfördelning ligger då nära till hands och i linje med den

jämlikhetstradition som verkar för att öka social jämlikhet i samhället. Begreppet *valfrihet* kopplas ofta till likvärdighets- begreppet och utifrån den synvinkeln handlar det om individens rätt att genom val av utbildning ha rätt att fullfölja sin utbildning utefter sig själv. Enligt Nationalencyklopedin (2000-) förklaras jämlikhet som alla individers lika värde. Ekström (2020) menar att likvärdighet enligt Riksdagen innebär inte att alla barn ska få lika mycket resurser, utan resurser ska fördelas efter barnens olika förutsättningar och behov. Alla barn ska ges det stöd och stimulans de behöver så att de kan utvecklas så långt som möjligt. Man strävar då efter att uppväga skillnader som kan påverka lärandet och vill ge förutsättningar för individen att tillgodogöra sig utbildningen för den egna nyttan. Skolverket (2022) menar att likvärdigheten ska ses som att det finns en viss kunskapsgräns som alla individer ska passera för att ha tillräckligt med förutsättningar för att klara sig som samhällsmedborgare. Likvärdighetens grundläggande tanke är att alla ska ha lika möjligheter att komma ut i arbetslivet och lika möjligheter till ett lyckligt liv. Likvärdighet handlar alltså inte om att alla barn tar sig över gränsen på lika sätt utan handlar om att få möjligheter att ta sig över gränsen utifrån sina egna behov och förutsättningar (Skolverket 2022).

Persson (2017, s. 81) menar att detta blir ett problem då det är svårt att veta om den svenska förskolan är likvärdig eller inte, just för att likvärdigheten inte är mätbar. Stora kvalitetsskillnader på förskolor riskerar att skapa segregation och social ojämlikhet. Om det inte finns någon systematik i tjänstetillsättningarna så att personal med högre utbildning hamnar inom ett och samma område, kan det få stora konsekvenser. Om det däremot finns en systematik i tjänstetillsättningarna har förskolan möjlighet att motverka social segregation och kan skapa en likvärdig förskola av hög kvalitet. Persson (2015, s. 8) menar att likvärdighetens och kvalitetens grund i förskolan handlar om hur pedagogerna förstår, lyssnar på barnet, hur man ser på barnets potential och handling så att barnet får möjlighet att känna sig engagerad, kompetent och aktiv i sitt eget lärande. För att förskolan ska vara likvärdig är det viktigt att barnen får chans att samarbeta med pedagoger som har kompetens, kunskap och förutsättningar så att de kan bygga relationer för fortsatt lärande och få kvalitet på utbildningen (Persson 2015, s. 8). Persson (2015, s. 11) menar att det saknas samlad kunskap om förskolans likvärdighet och därför är det ett stort behov av forskning om likvärdighet i förskolan.

Skolverket (2020) framhåller vikten av att om likvärdighet ska bli en målsättning behöver ledningen sätta tydliga mål, både långsiktiga mål och delmål på vägen. Det är viktigt att ledningen är tydlig med vad som menas med likvärdighet på sin arbetsplats för att kunna arbeta mot ett sådant mål (Skolverket 2020). För att skapa en god arbetsmiljö har Skolverket (2016) gett ut allmänna riktlinjer om hur stor en barngrupp på förskolan ska vara. Riktlinjerna framhäver att ca 15 barn per grupp, men andra faktorer som förskolans lokaler, personaltätheten och personalens kompetens kan också påverka förskolans verksamhet. Skolinspektionen (2018, s. 7) framhåller att förskolor som anses ha hög kvalitet och bättre förutsättningar har barngrupper med färre barn per anställd och fler antal utbildade förskollärare.

I en samtalsvideo av Skolinspektionen (2020) diskuteras likvärdigheten i skolan runt ett bord. Skolinspektionen (2020) menar att om skolorna har olika kvalitet så ger detta eleverna olika förutsättningar i livet, som till exempel att gå vidare med studier och att hävda sig i arbetslivet. Skolor av olika kvalitet kan göra att barnen blir olika aktiva i samhället. Skolinspektionen (2020) visar även på att majoriteten av erfarna lärare jobbar på skolor där det finns goda förutsättningar och som är kända för att hålla en hög kvalitet, medan majoriteten av obehöriga lärare och nyexaminerade lärare jobbar där det finns svåra utmaningar. Det är upp till rektor och huvudmän att skapa en struktur så lärarna får de förutsättningar som krävs för att kunna undervisa med god kvalitet. Skolinspektionens (2020) granskning visar att skolor med tydlig ledning och tydlig målbild når högre kvalitet än skolor som inte har det. Det är av stor vikt att rektor visar tydlighet i sitt ledarskap och skapar en målbild så att lärarna känner sig engagerade. Lärarnas arbetsmiljö är betydelsefull för att personalen ska vilja jobba. Det är likaså viktigt att de behöriga lärarna får fokusera på sitt kärnuppdrag. Skolinspektionen (2018, s. 7) beskriver att personalen i förskolan behöver ha kunskap om innehållet, uppdraget och den pedagogiska kompetensen för att bedriva en förskola av hög kvalitet. Om personalen inte har den kunskapen så riskerar det att förskolan inte kan arbeta målstyrt och att barnen inte får de bästa förutsättningarna för utveckling och lärande.

Barnkonventionen (2016) har sen första januari 2020 blivit lag i Sverige. Artikel 4 i Barnkonventionen framhåller vikten av att varje stat har ansvar för att ställa resurser till förfogande för att uppfylla barns rättigheter. Artikel 28 i Barnkonventionen (2016) belyser att barn har rätt till utbildning och det är vårdnadshavarens ansvar för barnets uppfostran och utveckling men med stöd från staten. Skolan har enligt barnkonventionen (2016) artikel 29 ansvar för att hjälpa barn att utvecklas och lära sig saker, speciellt om mänskliga rättigheter (Barnkonventionen 2016).

3. Syfte

Syftet med studien är att bidra med kunskap om hur rektorer och förskollärare arbetar för att skapa en likvärdig förskola.

3.1 Frågeställningar

- Vilka möjligheter med att arbeta mot en likvärdig förskola beskrivs i förskollärarnas och rektorernas utsagor?
- Vilka utmaningar med att arbeta mot en likvärdig förskola beskrivs i förskollärarnas och rektorernas utsagor?

4. Tidigare forskning

I det kommande avsnittet presenteras tidigare forskning gällande förskolans likvärdighet. Först beskrivs det hur vi har sökt tidigare forskning sedan presenterar vi relevant forskning om likvärdighet.

4.1 Sökning av tidigare forskning

Vid sökning av forskning till avsnittet har det varit svårt att hitta lämplig forskning gällande likvärdighet i förskolan. Vi har därför fått bredda vår sökning och tagit relevanta delar i forskning som inte endast berör likvärdighet. Vi har avgränsat vår sökning till vetenskapliga artiklar, rapporter och avhandlingar. Sökning av tidigare forskning har gjorts via digitala databaser som Summon, Google Scholar, Libris, avhandlingar.se och Högskolan Dalarnas Libguides.org.se. Sökord som använts i sökningarna var: preschool, kindergarten, förskol*, forskol*, likvärdig*, demokrati i förskolan, demokrati och barngrupp. Avgränsningar som gjorts för att komma fram till vetenskapliga artiklar var att i sökningarna begränsa oss till peer-reviewed samt årtal för att få tag i ny väsentlig forskning. Vi har även tagit del av tidigare forsknings referenslistor som varit intressant för vår studie.

4.2 Forskning om en likvärdig förskola

Begreppet likvärdighet kan undersökas utifrån olika aspekter. Persson (2010) skriver om likvärdighet utifrån demokratibegreppet kopplat till pedagogernas undervisning. Persson (2015) vill i sin rapport skapa en bas av kunskap för innebörden av likvärdighet i förskolans verksamhet. Skaremyr (2019) belyser vikten av förskolans likvärdighet utifrån språkets betydelse. Pramling Samuelsson, Williams och Sheridans (2015) artikel handlar om läroplanens intentioner i relation till barngruppens storlek och Holmberg (2018) visar i sin artikel hur likvärdighetskravet granskas på förskolors hemsidor.

4.2.1 Demokrati i förskolan med fokus på likvärdighet

Persson (2010, s. 15) har i sin avhandling intervjuat pedagoger om deras kunskaper och erfarenheter av att jobba med demokrati i förskolan. Författaren ville veta mer om de förutsättningar som pedagoger har för att bedriva undervisning om och i demokrati och vad pedagogerna använder för medel i verksamheten. Avhandlingen fokuserar på undervisningen i förskolan och hur pedagoger agerar för att fullfölja sitt uppdrag att fostra och utbilda barn till demokratiska medborgare (Persson 2010, s. 21). Pedagogerna som intervjuats ingår i ett projekt som Lunds kommun har skapat, där Persson tillsammans med en kollega blev projektansvariga och fick möjlighet att följa pedagoger i deras arbete. Studiens resultat visar att pedagogerna prioriterar fyra mål i sin undervisning om och i demokrati. De fyra målen som lyftes fram var: att barn engagerar sig och deltar i sitt eget lärande, barnen har möjligheten att uttrycka sig och förmedla vad de vill, utvecklar sin förståelse för andra och tar större ansvar och ökar sitt deltagande i det demokratiska arbetet. Det framkom även att relationer har betydelse för det pedagogiska arbetet och att läraren är medveten om sitt eget professionella ansvar (Persson 2010, s. 120).

I förskolans verksamhet är lyhördhet i förhållande till barnen viktig och knyter an till begreppet likvärdig i relationen mellan pedagoger och barn. Det handlar om att i verksamheten lära känna det enskilda barnet och dess behov i den grupp som finns på förskolan (Persson 2010, s. 112). Demokrati i förskolan kan ha många olika betydelser vilket kan innebära en utmaning för pedagoger när de ska arbeta för demokrati. Pedagoger behöver stärka sitt engagemang för demokrati och diskutera hur de ska arbeta med demokrati i förskolan för att komma fram till ett gemensamt arbetssätt som ökar medvetenheten hos barnen i frågan (Persson 2010, s. 114).

Det framkommer i studiens resultat att det krävs en ständig diskussion i arbetslaget kring förhållningssätt och värderingar gentemot barnen och det är viktigt att skapa och utnyttja tillfällen för reflektion tillsammans (Persson 2010, s. 144). Resultatet visar även vikten av en kritisk syn på pedagogers eget förhållningssätt där kompetensutveckling handlar om att bli varse om sig själv och se sig själv utifrån andras ögon (Persson 2010, s. 144) Som pedagog måste man våga ta emot kritik och vara beredd att ompröva sitt handlande.

4.2.2 Likvärdighetens förutsättningar

Persson (2015, s. 40) har i sin studie om likvärdighet sammanställt 58 svenska, skandinaviska och internationella studier från olika databaser. Studien har sedan delats in i fyra huvudområden. Meningen med Perssons (2015, s. 15) studie är att skapa ett underlag av

kunskap för att förstå innebörden av likvärdighet i förskolans verksamhet. Perssons (2015, s. 15) mening med studien är även att tydliggöra vilka områden som är relevanta för forskning som behandlar förskolans likvärdighet. Persson (2015, s. 19) menar att förskolan har betydelse för barnens utveckling och lärande på lång och kort sikt. Internationella studier visar att en förskoleverksamhet av god kvalitet har stor betydelse för barn som kommer från försummade hemförhållande och barn från minoritetsgrupper. Persson (2015, s. 15) menar att relationen mellan pedagoger och barn är av stor betydelse för barns fortsatta utveckling och lärande i förskolan. Kvaliteten på verksamheten måste ha en stabil grund vad det kommer till de pedagogiska relationerna. Pedagogerna behöver vara lyhörda, synliggöra barnens potential och engagera barnen så att de får vara aktiva i sitt lärande. Det framkom att områden som är viktiga för förskolans likvärdighet är personalens utbildningsnivå, kompetens, arbetsvillkor och förskolans tillgänglighet (Persson 2015, s. 24). Resultatet visar att en fungerande interaktion mellan förskolepersonal och barn är grundläggande för likvärdigheten (Persson 2015, s. 25).

4.2.3 Språkets betydelse för en likvärdig utbildning

Skaremyrs (2019, s. 11) avhandling problematiserar synen på den likvärdiga utbildning förskolan ska ha gällande barns språkutveckling och språkets betydelse för barns utveckling och lärande. Skaremyr (2019, s. 115) menar att skollagens intentioner om en likvärdig utbildning brister, då alla barn i förskolan inte har samma förutsättningar gällande språklig tillhörighet, något som är grundläggande för deltagande, utveckling och lärande. Skaremyr (2019, s. 12) belyser i delstudie ett hur nyanlända barns deltagande tar sig form i svensk förskola och vilka kommunikativa redskap de praktiserar. Under fem månader har författaren observerat hur nyanlända barn interagerar med kompisar under den fria leken på två förskolor (Skaremyr 2019, s. 16). Resultatet från delstudie ett visar att de nyanlända barnen deltar i språkliga händelser genom att kombinera verbalt språk, kroppsspråk och olika typer av material (Skaremyr 2019, s. 16). Skaremyr (2019, s. 17–18) visar i resultatet de svenska- och engelska språkens betydande plats i förskolan, vilket kan förklaras med att många i det svenska samhället talar engelska. Skaremyr (2019, s. 115) visar i resultatet att om det finns ett engelsktalande barn i verksamheten har hen lättare att få de förutsättningar hen behöver från vuxna.

I delstudie två vill Skaremyr (2019, s. 22) bidra med kunskap om hur det finska språket tar form i svenskspråkig förskola, för att rikta uppmärksamhet mot att främja minoritetsspråk. I delstudie två har intervjuer, observationer och dokumentstudier samlats in, flera metoder har valts för att på ett djupare och bredare plan förstå ett socialt fenomen (Skaremyr 2019, s. 51). Resultatet från delstudie två visar att det behövs en insats för att främja minoritetsspråk, det behöver

samordnas och organiseras på rätt sätt. Det behövs stöd från ledningen i form av tydliga mål för förskolans pedagoger och språkpedagoger samt en tydlig plan för hur arbetet ska genomföras (Skaremyr 2019, s. 93). Skaremyr (2019, s. 115) menar att det inte endast handlar om didaktiska metoder för att uppfylla kraven om en likvärdig utbildning i förskolan, utan förhållningssätt, språkligt värde och kulturell mångfald behöver diskuteras. Förskolepedagoger behöver skapa en struktur och organisera verksamheten för att inkludera flera språk och kulturer, först då kan den likvärdiga utbildningen inkludera alla barn.

4.2.4 Barngruppens storlek

Pramling Samuelsson, Williams och Sheridans (2015, s. 2) artikel handlar om att problematisera förskollärares uttryck kring möjligheter och hinder att arbeta med läroplanens intentioner i relation till barngruppens storlek. Artikeln bygger på att studera barns möjligheter och hinder att utvecklas och lära beroende på barngruppens storlek i förskolan. Projektet består av en enkät till förskollärare samt intervjuer med förskollärare. Studien grundas på statistik från Skolverket (2010) om antal barn i barngrupper i Sverige. Det insamlade materialet bestod av 24 intervjuer med förskollärare från 12 förskolor. Enkäten skickades ut till alla förskolor i Sverige och en förskollärare per förskola uppmanades till att besvara enkäten (Pramling Samuelsson m.fl. 2015, s. 5). I resultatet framkommer det att förskollärarna behöver ändra sitt arbetssätt när de ser att det är för många barn i barngruppen. Upplevelsen av en för stor barngrupp handlar inte alltid om att det faktiskt är en stor barngrupp, utan det kan mer handla om sammansättningen av barngruppen (Pramling Samuelsson m.fl. 2015, s. 7). En annan erfarenhet som förskollärarna har är att arbetssättet blir mer strukturerat när det är fler barn i barngruppen för då behöver personalen organisera barngruppen under dagen. Förskollärarna uttrycker att de måste dela in barnen i mindre grupper för att tillgodose barnens behov, intressen och ålder (Pramling Samuelsson m.fl. 2015, s. 7). I resultatet framkommer det även att förskollärarna upplever att det inte alltid är möjligt att arbeta med språk och kommunikation i förskolan. Det upplevs som en stress för förskollärarna att ge tid till barn med annat förstaspråk än svenska, när det är just dessa barn som behöver extra språkstöd (Pramling Samuelsson m.fl. 2015, s. 7). Pramling Samuelsson, Williams och Sheridan (2015, s. 11) menar att vissa faktorer kan förskollärarna inte själva påverka, som till exempel antal barn i en barngrupp. Det blir då viktigt att omorganisera verksamheten och satsa på kompetensutveckling. Det är av stor vikt för förskollärarna att vara medvetna om läroplanens innehåll och kunna genomföra den i förskolans vardag. Pramling Samuelsson, Williams och Sheridan (2015, s. 11) belyser vikten av tre aspekter för att hålla en hög kvalitet på utbildningen i förskolan där barnet, förskolläraren

och innehållet samverkar. De tre aspekterna barnet, förskolläraren och innehållet i relation till mål, didaktik och barnens agerande, skapar möjligheter för barnens lärande och för att hålla en hög kvalitet på utbildningen.

4.2.5 Likvärdighetskravet på förskolors hemsidor

Holmberg (2018, s. 104) visar i sin artikel hur konkurrensutsättning och likvärdighetskrav kan ta sig uttryck i det svenska utbildningssystemet, genom att granska hur förskolors hemsidor hanteras. Studien undersöker hur Edu-business och marknadsföring anordnas på hemsidan, att på hemsidan visa på ett specifikt budskap om den egna verksamheten riktad mot vårdnadshavare och barn. Avsikten är att belysa hur förskolor gör för att erbjuda en något mer och bättre utbildning än konkurrenterna. Vilken information som lyfts fram och hur det går till för att få den egna förskolan att framstå som säljande och trovärdig, granskas inte (Holmberg 2018, s. 107). Systematiskt har tre kommuner studerats och sedan har förskolor som återfinns på digitala plattformar slumpmässigt valts ut. De digitala sidorna presenterar information om utbildning som riktar sig mot befolkningen (Holmberg 2018, s. 108). Digitala plattformar bestående av information om utbildningen och dokumentation verkar inte alls störa kravet på likvärdighet. På digitala plattformar visas dokumentationer och förskolor skickar ut information till vårdnadshavare (Holmberg 2018, s. 120). Denna sammantagna praktik som impression management¹ handlar om är konsten att framstå som en likvärdig förskola som alla andra men ändå framstå som unik. Det vill säga att alla förskolor erbjuder det alla andra också erbjuder men vill samtidigt vara lite bättre och ge lite mer än vad förväntas för att väcka intresse för just denna förskola (Holmberg 2018, s. 122). Det kan till exempel handla om att på en specifik förskola serveras en mer hälso- och miljömedveten mat. Då framgår det tydligt att förskolor riktar sig till medvetna och kräsna konsumenter och kan då skylta med sina egna kunskaper om mat, hälsa och miljö (Holmberg 2018, s. 121).

Likvärdighet i förskolan är betydelsefullt för att förskolan ska kunna främja barnens början på det livslånga lärandet och är det första steget inom det svenska utbildningssystemet. Avsaknad av likvärdighet innebär en risk att återskapa och stärka segregation och social ojämlikhet. Likvärdighet i detta sammanhang betyder inte att verksamheten ska vara lika för alla barn, utan att även om barns villkor är olika ska varje barn bemötas på ett sådant sätt att de kan kunna utnyttja sin potential (Holmberg 2018, s. 104).

---

¹Impression management innebär att man försöker vara unik och sälja sin unika förskola.

4.3 Sammanfattning av tidigare forskning

Sammanfattningsvis visar forskning att förskolan ska utgå från det enskilda barnets behov och förutsättningar och att likvärdighet inte ska ses som att barnen får göra samma saker. Barnen i förskolan ska få stöd för att få de förutsättningar och kunskaper de behöver. Pedagogernas förhållningssätt är en viktig del i barnens utveckling och lärande, där barnen får vara aktiva i sitt lärande tillsammans med pedagogerna. Persson (2010, s. 112; 2015, s. 15) visar på att relationer är av stor betydelse för barns utveckling och lärande. Skaremyr (2019, s. 115) menar att förhållningssätt, språkligt värde och kulturell mångfald behövs diskuteras i förskolan för att skapa en likvärdig utbildning för barnen. Pedagogernas lyhördhet i relationen till barnen är här av stor betydelse. Likvärdighet i förskolan handlar om att alla barn ska få en chans att utvecklas och lära sig oavsett vad barnet har för behov eller förutsättningar.

Pramling Samuelsson, Williams och Sheridan (2015, s. 11) betonar vikten av att hålla en hög kvalitet på arbetet i förskolan och att det finns vissa aspekter att ta hänsyn till: vilka barn som vistas på förskolan, vilka förskollärare som arbetar på förskolan samt vilket innehåll som ska arbetas med i relation till mål, didaktik och barnens agerande. Skaremyr (2019, s. 115) menar att pedagogerna i förskolan behöver skapa struktur och organisera verksamheten så att alla barn blir inkluderade vilket också Pramling Samuelsson, Williams och Sheridan (2015, s. 11) framhåller. Persson (2010, s. 104) menar att förskolans personal måste vara kritiska mot sig själva och vara öppna med att förändra sitt förhållningssätt för att kunna behandla alla barn lika. Holmberg (2018, s. 122) skriver om hur förskolan visar dokumentation på digitala plattformar, där förskolan framstår som säljande och trovärdig fast den erbjuder lika som alla andra förskolor. Hon belyser vikten av en likvärdig förskola och att den ska erbjuda lika möjligheter som den är skyldig till att göra.

5. Metod

I detta avsnitt presenteras det hur vi gått till väga under insamling och bearbetning av material till studien. Vi har valt att dela upp metoden i underrubriker: val av metod, urval, genomförande, trovärdighet, forskningsetiska överväganden samt bearbetning av materialet och analysprocess.

5.1 Val av metod

Vi har valt att använda en kvalitativ forskningsmetod. Den kvalitativa forskningsmetoden innebär att forskaren är mindre intresserad av exakta siffror och vill nå en djupare förståelse av det som ska studeras. Den kvalitativa metoden utgår oftast ifrån ett litet urval personer (Bjørndal 2018, s. 27). Denna metod anses därför passa studiens syfte för att få ett trovärdigt resultat och

en ökad förståelse för hur olika professioner inom förskolan arbetar för att skapa en likvärdig förskola. I studien används en intervjuform som liknar ett vanligt samtal, men som ändå utgår från ett bestämt fokus. Kihlström (2007, s. 48) menar att det är upp till intervjuaren att hålla sig till ämnet som valts under intervjun och att en kvalitativ intervjuform oftast utgår ifrån "öppna frågor". Med öppna frågor menas att frågorna har en svag struktur och det är upp till informanten att svara utefter sina egna erfarenheter (Kihlström 2007, s. 48). Två intervjuguides utformades som stöd för oss intervjuare för att kunna hålla fokus på det ämne vi undersöker. Löfgren (2021, s. 166) menar att en intervjuguide är ett hjälpmedel för den som ska intervjua och bör innefatta konkreta och öppna frågor. I studien användes semistrukturerade intervjuer. Bryman (2018, s. 301) menar att semistrukturerade intervjuer innefattar att forskaren har en mall att följa under intervjun, men att informanten ändå får möjlighet att besvara frågorna utifrån sig själv. Därför gjordes två intervjuguides (se bilaga 2 & 3) med öppna frågor för att nå en djupare förståelse för det som ska studeras. Under intervjun ställdes ibland följdfrågor för att få ett fylligare svar på just dessa frågor. Vi ansåg att denna metod var mest lämplig i studien då vi ville få de olika professionernas berättelse hur de arbetar för en likvärdig förskola.

5.2 Urval

Informanterna i studien är rektorer och förskollärare. Rektorerna valdes för att det är rektor som ansvarar för att verksamheten ska fungera och förskollärare utsågs för att det är förskollärarna som utför det praktiska arbetet med barnen. Intentionen är inte att jämföra de olika professionerna utan endast att synliggöra hur de arbetar. De förskollärare och rektorer som utsågs för en intervju valdes ut genom det som Björkdahl Ordell (2007, s. 86) beskriver som bekvämlighetsurval. Bekvämlighetsurval innebär att intervjuaren har valt ut informanter för att de på något sätt har haft kontakt med dem tidigare. Fördelen med bekvämlighetsurvalet är att det går smidigt till och tar upp lite av forskarens tid. Nackdelen med bekvämlighetsurvalet är att forskaren inte undersökt vilka grupper eller personer som lämpas bäst för undersökningen (Björkdahl Ordell 2007, s. 86). Bekvämlighetsurvalet valdes för att det var lättillgängligt för oss som intervjuare då vi tidigare har stiftat bekantskap med personer i respektive kommun. Innan informanterna kontaktades så mejlade vi rektor för att säkerställa att det var okej att tillfråga de anställda om att medverka i studien. Rektorerna som deltog hade olika erfarenheter och hade arbetat olika länge, likaså förskollärarna som deltog. I samråd med handledare begränsades intervjuerna till sex informanter, varav två av intervjuerna var med rektorer och fyra av dem var med förskollärare. Sex intervjuer bedömdes som tillräckligt för att skapa material för studien.

Löfgren (2021, s. 165) betonar vikten av att fundera över vilken plats intervjuer äger rum på då den har betydelse för vad som sägs. Löfgren (2021, s. 165) menar att om en intervju äger rum på ett café eller utomhus kan det bli störmoment i en inspelad intervju. Intervjuerna ägde därför rum både i fysisk- och digital miljö. Vissa intervjuer ägde rum digitalt ² på grund av sjukdom, men vi anser att detta inte har påverkat vårt resultat utan att det snarare varit lättare att transkribera då vi haft möjlighet till att gå tillbaka och kolla på själva videoinspelningen. De fysiska intervjuerna inträffade på informanternas arbetsplats, de valde då en plats med stängd dörr och lugn miljö där det inte fanns några störningsmoment. Tiden för alla intervjuer pågick i genomsnitt 30 min. Förskollärarna och rektorerna ges fiktiva namn för att inte avslöja deras identitet med hänsyn till GDPR och forskningsetiska aspekter. De personer som utsågs till informanter med fiktiva namn var:

Namn:	Profession:	Antal år i arbete:
Klara	Förskollärare	3
Sofia	Förskollärare	31
My	Rektor	Rektor 3 / fsk ³ 30
Karin	Rektor	Rektor 10 / fsk 26
Anna	Förskollärare	5
Lisa	Förskollärare	23

5.3 Genomförande

Intervjuerna delades upp så att var och en av oss intervjuade en rektor och två förskollärare. Innan rektorerna kontaktades så skrevs ett informationsbrev för att informera deltagarna vad studien skulle handla om, även en samtyckesblankett för underskrift vid medverkan. Arbetet fortsatte med att kontakta rektorerna för att få ett godkännande att tillfråga anställda om medverkan. Därefter kontaktades informanterna via mejl, de som svarade att de ville delta i studien fick därefter intervjufrågorna (bilaga 2 & 3). Löfgren (2021, s. 167) menar att i datainsamlingsfasen måste intervjuaren veta vilken berättelse den är ute efter och vara nyfiken på vad informanterna har att berätta. Strategier för detta genomförande är att skapa gott om tid för intervjuerna, välja en bra plats och förbereda sig själv och intervjupersonen väl. Intervjun inleddes med att intervjupersonerna fick läsa igenom informationsbrevet och samtyckesblanketten gällande studien. I informationsbrevet tillfrågades informanterna om de samtycker till att delta i studien och de informerades om att de när som helst har rätt att avbryta

² Digital intervju = möte via zoom. En plattform via Högskolan Dalarna där digitala möten sker via videoinspelning.

³ Fsk= förskollärare

sin medverkan samt att deras identitet inte kommer att avslöjas. Personerna som deltog i studien fick själva bestämma när det hade tid för en intervju.

För att skapa trovärdighet i intervjun valde vi att spela in den. Inspelningens gjordes för att kunna fokusera på själva samtalet med informanten. Materialet som spelades in transkriberades. Löfgren (2021, s. 166) menar att om en intervju spelas in höjer det kvaliteten på studien då intervjuaren kan fokusera på lyssnandet, ställa följdfrågor samt att informanten slipper vänta på att intervjuaren ska anteckna. De fysiska intervjuerna spelades in med ljudinspelning på våra respektive mobiltelefoner som var satta i flygplansläge för att säkerställa att ingen obehörig kom åt materialet. Den digitala intervjun spelades in på zoom recording, där ett rum med lösenord så skapades. Ingen obehörig kunde ta sig in och inspelningen sparas på våra lösenordsförsedda privata datorer.

5.4 Validitet och reliabilitet

Hur kan vi bevisa att vår studie är tillförlitlig och sann? Diskussioner kring kvantitativ- eller kvalitativmetod har pågått mellan oss två studenter för att på bästa sätt välja ut det trovärdigaste materialet inför studien. Validitet och reliabilitet är två begrepp som används för att säkerställa studiens trovärdighet och tillförlitlighet. Fejes och Thornberg (2019, s. 275) beskriver validitet som i vilken utsträckning de metoder som används anses vara relevanta för undersökningen. Om det förekommer brister i datainsamling och analys kommer det att påverka hur forskare lyckas besvara syftet. Genom att vi spelade in intervjuerna kan vi lätt falla tillbaka på ljudinspelningen för att få det korrekta svaret som informanten gav. Att spela in intervjun stärker studiens tillförlitlighet då allt som sägs under intervjun går att lyssna på igen (Kihlström 2007, s. 232). Validitet kan även kopplas samman med trovärdighet och tillförlitlighet, som snarare handlar om hur systematisk och noggrann en forskare varit under hela processen (Kvale & Brinkmann 2014, s. 295–296). Under studien har vi därför fokuserat på att ha en röd tråd genom hela processen och studiens syfte ligger alltid i fokus.

En studies reliabilitet ligger till grund för resultatet och anger om forskningen kan utföras av andra forskare med samma resultat (Kvale & Brinkmann 2014, s. 295–296). Roos (2021, s. 114) menar att studien behöver struktureras noggrant så att egna tolkningar och svar inte formar ett resultat. I studien har vi därför tagit hänsyn till reliabiliteten genom att transkribera intervjuerna ordagrant, något som medförde att inga egna tolkningar formade resultatet.

5.5 Forskningsetiska övervägande

Som forskare är det viktigt att ta hänsyn till de lagar och etiska kodexar som beskrivs i “God forskningssed” (Vetenskapsrådet 2017). Det ställs krav på att forskningen ska vara av god kvalitet och värna om integritet hos forskaren och deltagare (Vetenskapsrådet 2017, s. 9). Vetenskapsrådet (2017, s. 13) skriver att alla deltagare som ingår i forskningen ska skyddas från skada och kränkning.

Dataskyddsförordningen (2018) (GDPR) handlar delvis om att stärka rättigheter för den enskilda personen, tydliggöra skyldigheter för den som ansvarar för personuppgifter samt att personuppgifter behöver en laglig grund. I vår studie handlar det om att göra en anmälan via Högskolan Dalarna att vi i vår studie kommer att behandla personuppgifter. Det handlar också om att vi fått information om vilka aspekter vi behöver ta hänsyn till. De aspekterna är anmälan av personuppgifter samt informations och samtyckeskravet för informantens rättigheter.

Innan forskning påbörjas måste information om forskningen redogöras för deltagarna och informationen ska vara välskriven (Vetenskapsrådet 2017, s. 27). För vår studie har vi informerat deltagarna om vad vår studie handlar om och vilket syfte vi har i ett informationsbrev. Vetenskapsrådet (2017, s. 15) skriver att forskning inte får genomföras utan information och samtycke. Samtycke innebär att informanten samtycker till deltagande och kan när som helst avsäga sitt samtycke.

Vetenskapsrådet (2017, s. 40) skriver om att en studie ska ges största möjliga konfidentialitet vilket innebär att som forskare inte sprida uppgifter vidare och att obehöriga inte ska kunna ta del av materialet som forskaren fått i förtroende.

Om en studie genomförs via högskolan så innebär det att det material som samlas in inte är personligt, utan att högskolan äger det (Vetenskapsrådet 2017, s. 42). Vår studie genomförs inom förskollärautbildningen vid Högskolan Dalarna, vilket betyder att vi behöver ta hänsyn till Vetenskapsrådets (2017) och högskolans riktlinjer. Materialet som samlas in behöver raderas efter avslutad forskning. Vetenskapsrådet (2017, s. 41) menar att det handlar om att skydda informanternas personliga integritet och att de har rätt till skydd för sitt privatliv.

5.6 Bearbetning av material och analysprocess

Efter att intervjuerna genomförts transkriberades dessa ordagrant i ett Word-dokument i anslutning till respektive intervjufråga. Back och Berterö (2019, s. 169) framhåller vikten av att en intervju ska transkriberas ordagrant vilket innebär att det som skrivs ner är precis det som

sagts under intervjun. Transkribering är en omfattande process som forskare senare har igen i arbetet av att analysera materialet. Då det är enkelt att gå tillbaka och läsa vad informanten sagt. Jobbet med transkribering gav en positiv effekt då vi under processens gång kunde falla tillbaka på transkriberingsmaterialet och få svar på frågor som uppkom under arbetet. Därefter kunde vi lättare kategorisera relevant material till analysen.

Löfgren (2021, s. 168) menar att tematiska analyser lämpar sig bra för att uppmärksamma och kategorisera flera olika informanternas berättelser. Tematiska analyser handlar om att få syn på sådant som är särskilt viktigt för den som berättar och utgår således inte bara från de teman som presenterats i intervjuguiden. Vi organiserade och kategoriserade därför materialet för att hitta gemensamma mönster från intervjuerna. Fejes och Thornberg (2019, s. 35) påpekar att en kvalitativ analys handlar om att skapa mening ur en massiv mängd material. Kategorierna vi hittade var *likvärdighet*, *relationer*, *arbetsvillkor* samt *det kompensatoriska uppdraget*. Slutligen skrevs ett resultat fram, bestående av våra tolkningar samt citat från informanterna. Resultatet analyserades utifrån forskningsfrågorna med hjälp av det teoretiska verktyget.

6. Teoretiska verktyg

Vi har konstruerat ett eget analysverktyg inspirerat av Sven Perssons (2015) rapport om en likvärdig förskola för alla barn. Detta teoretiska verktyg har valts för att Persson (2015) synliggör de förutsättningar som krävs för arbetet mot en likvärdig förskola. Kapitlet kommer att delas in i fyra avsnitt. I dessa fyra avsnitt kommer centrala begrepp som synliggör förutsättningar för arbetet mot en likvärdig förskola att förklaras. Figuren nedan visar de centrala begrepp vi använder oss av som teoretiskt verktyg.

<i>Pedagogiska relationer</i>	<i>Pedagogiska medvetenhet</i>
<i>Personalens villkor</i>	<i>Förskolläraernas utbildningsnivå</i>
<i>Språkliga hinder</i>	<i>Personaltäthet</i>
<i>Kompetensutveckling</i>	<i>Planering, utvärdering och diskussioner om sitt arbete</i>
<i>Tillgänglighet</i>	<i>Barngruppens storlek</i>
<i>Relationellt förhållande</i>	

6.1 Relationers betydelse i förskolan

En förskolas kvalitet avgörs i mötet med barnet och innefattar hur förskolepersonalen förstår och lyssnar på barnet. Det innefattar även hur förskolepersonalen kan se barnets potential så att barnet känner sig dugligt, engagerat och aktiv i sitt eget lärande. Persson (2015, s. 16) kallar detta för *pedagogiska relationer* som bottnar sig i förskolepersonalens förhållningssätt mot barnen. Personalen på förskolan ger barnet förutsättningar att vara aktiv i sitt lärande och delaktig i verksamheten. För att de *pedagogiska relationerna* ska hålla en hög kvalitet är det av stor vikt att personalen på förskolan har kompetens, kunskap och förutsättningar om pedagogiska relationer för att skapa en likvärdig förskola (Persson 2015, s. 16).

Relationerna mellan personal och barn innefattar dialoger om hur verksamheten ska ordnas till exempel med teman och aktiviteter, att barnen får ha makt i sin egen utbildning. De innefattar ett ständigt förhandlande mellan personal och barn där man gör överenskommelser tillsammans (Persson 2015, s. 18). För att få en hög kvalitet är de viktigaste aspekterna i verksamheten stöttande interaktioner mellan personal och barn som hela tiden kopplas till förskolans läroplan (Persson 2015, s. 17).

Persson (2015, s. 18) menar att enligt forskning är de *pedagogiska relationerna* det som gör störst avtryck i barnens kort- och långsiktiga utveckling och lärande. Viktiga aspekter som pekar på att höja kvalitén i förskolan är det *emotionella- och kognitiva stöd* som personalen kan förmå barnen med. Det *emotionella och kognitiva stödet* handlar om att öka självkänslan och självförtroendet till det fortsatta livet utanför förskolan (Persson 2015, s. 19). Barn i förskolan lägger stort fokus på relationer till vuxna framför allt de etiska och emotionella faktorerna. Etiska faktorer innefattar att förskolepersonalen ska vara rättvis gentemot barnen och emotionella faktorer innebär att ha en barnsyn där barnen ses som kompisar (Persson 2015, s. 20). Relationen ska innefatta acceptans, gemenskap, respekt och vara engagerande, det är personalens ansvar att inta ett barnperspektiv för att hålla hög kvalitet på relationerna för barns lärande och utveckling (Persson 2015, s. 20). *Samverkan mellan personal och vårdnadshavare* kan ha positiva effekter på barns utveckling och lärande, då hem och förskolan är barnet två viktigaste miljöer för lärande (Persson 2015, s. 21).

6.2 Förutsättningar för en likvärdig förskola

Förskolans likvärdighet är kopplad till *förskolepersonalens utbildningsnivå, kompetens och kompetensutveckling* för att föra diskussioner om hur kvaliteten på förskolan kan förbättras. När läroplanen för förskolan reviderades 2010 riktades utbildningen i förskolan mer in på det

pedagogiska uppdraget så krävdes det att förskolan personal är utbildad. Då förskolan också fick en läroplan att utgå från förstärker det pedagogiska uppdraget men ställer även högre krav på personalens kompetens och kunskaper (Persson 2015, s. 23).

I läroplanen för förskolan (Lpfö 18) står det att förskolläraren har ansvar för den pedagogiska verksamheten, uppföljning, utvärdering och utveckling. Detta innebär att förskollärarnas ansvar får betydelse för vad förskolans personal har för utbildning och kompetens. En hög *utbildningsnivå* ger personalen i förskolan möjligheter till att utveckla *pedagogiska relationer* av högt värde (Persson 2015, s. 24).

Persson (2015, s. 25) framhåller vikten av att *förskolepersonalens utbildningsnivå* också stärker pedagogens självständiga kapacitet, reflektionsförmåga och en förståelse för förskolans uppdrag. Detta kan då förskolläraren dela med sig av till andra i arbetslaget med lägre utbildning för att skapa en god kvalitet på utbildningen för barnen. Förskollärare får av utbildningen på högskolan med sig förmågan att förstå sitt sammanhang, sig själva och sitt uppdrag i förskolan. Förskollärare får även med sig ett förhållningssätt av kvaliteten på deras interaktion med barnen och kan ge stöd till barnets kognitiva utveckling (Persson 2015, s. 25).

Det handlar inte bara om att ha förmågan och kunskapen om att reflektera över uppdraget i förskolan utan den *pedagogiska medvetenheten* är minst lika viktig. Den *pedagogiska medvetenheten* kan handla om hur förskolepersonalen har förmågan att stimulera barnens lärande. Engagemanget, yrkeskunnande och hur deras förmåga att ställa utmanande och öppna frågor till barnen är exempel på den *pedagogiska medvetenheten*. *Pedagogisk medvetenhet* och kompetens är av stor vikt, vilket medför att förskolans innehåll och utveckling av pedagogiska relationer för alla barn är viktig ur ett likvärdighetsperspektiv. Verksamheter som har utvecklat *pedagogisk medvetenhet* kännetecknas av en samspelande atmosfär, synsätt på barnen som medmänniskor och en syn på kunskap där barnet befinner sig mitt i sitt lärande (Persson 2015, s. 26).

En viktig indikator för förskolans likvärdighet är *utbildningsnivån och kompetensutveckling*. *Kompetensutveckling* handlar om att fördjupa sig och fokusera på ett ämne i förskolan. Utbildning och kompetensutveckling ger en ökad *pedagogisk medvetenhet*, reflektion av pedagogiska situationer samt ökat engagemang och förståelse för sitt uppdrag (Persson 2015, s. 28).

6.3 Arbetsvillkor för förskolepersonal

Persson (2015, s. 30) relaterar likvärdighet till *personalens villkor*, både materiella och personella resurser är fördelade gentemot kommunens befolkning. Persson (2015, s. 30) menar att *personaltäthet* och *barngruppernas storlek* har betydelse för kvalitén i förskolan. Storleken på barngruppen skapar olika *villkor* och ramar som påverkar barnens välmående, lek, utveckling och lärande. För stora barngrupper skapar tidsbrist för arbetslaget att få rätta arbetsvillkor (Persson 2015, s. 31). Mindre barngrupper skapar ett klimat där personalen hinner vara emotionella och ha kontakt med barnen av högre kvalitet. Persson (2015, s. 31) menar att om *personaltätheten* är högre så skapar det förutsättningar för barnen att bli accepterade för hur just den är.

En annan aspekt Persson (2015, s. 33) skriver om för att förskolan ska hålla hög kvalitet är personalens möjlighet till *planering, utvärdering och diskussioner om sitt arbete*. När personalen får tid för att samtala med varandra för att värdera kvalitén i förskolan så ökar det kvalitén i deras arbete. För att förskolan ska ha hög kvalitet behöver personal och ledning ha ett *relationellt förhållande*. Persson (2015, s. 34) kallar det för det organisatoriska klimatet, desto bättre relation mellan ledning och personal desto högre kvalitet på verksamheten. För att förbättra personalens arbetsvillkor behövs bättre möjligheter till kompetensutveckling och välmående (Persson 2015, s. 38).

6.4 Förskolans access

Persson (2015, s. 37) skriver att förskolans likvärdighet handlar dels om *tillgängligheten* för alla barn. Att förskolor erbjuder alla barn i kommunen plats om vårdnadshavare nu vill det. Persson (2015, s. 37) menar att vad förskolan erbjuder och vart den finns spelar roll om barnen deltar i förskoleverksamhet eller inte. Det kan finnas *språkliga hinder* och krånglig byråkrati som kan stoppa barn att delta i verksamheten (Persson 2015, s. 37). Det kan till exempel handla om att vårdnadshavare som inte utnyttjar förskoleverksamheten på grund av att de inte blivit informerade om förskoleverksamheten. Persson (2015, s. 38) menar att det är främst migrantfamiljer eller minoritetsgrupper som missar denna information som kan vara på grund av språkliga hinder eller saknar kunskap om hur förskolans system fungerar.

Persson (2015, s. 32) skriver om studier där barn som bor i ett mer utsatt område inte deltar i förskolans verksamhet men att det är de barn som skulle ha störst värde av den. För att förbättra kvaliteten i förskolan behöver förskolans *tillgänglighet* bli bättre, personalen behöver bygga relationer med familjerna, stödja familjen i det sociala samhället (Persson 2015, s. 38).

6.5 Sammanfattning av de analytiska begreppen

De analytiska begrepp som vi kommer att använda oss av i analysen är: *pedagogiska relationer* som innefattar hur förskolepersonalen kan se barnets potential så att barnet känner sig dugligt, engagerat och aktiv i sitt eget lärande samt *samverkan mellan personal och vårdnadshavare* (Persson 2015, s. 16). *Förskolepersonalens utbildningsnivå, kompetens och kompetensutveckling* är av betydelse för att förskolan ska hålla en hög kvalitet och arbetet mot en likvärdig förskola (Persson 2015, s. 25). *Den pedagogiska medvetenheten* innebär förmågan att stimulera barnens lärande och att se barnen som medmänniskor (Persson 2015, s. 26). *Personalens villkor* innebär att både materiella och personella resurser är fördelade gentemot kommunens befolkning. Även *personaltäthet* och *barngruppernas storlek* har betydelse för kvalitén i förskolan (Persson 2015, s. 30). *Planering, utvärdering och diskussioner om sitt arbete* har betydelse för arbetet mot en likvärdig förskola samt att personalen tillsammans med ledning har ett *relationellt förhållande* (Persson 2015, s. 33). *Tillgänglighet* innefattar att förskolan finns tillgänglig för alla barn och *språkliga hinder* sammanfattas som språkliga brister i kommunikationen mellan barn, vårdnadshavare och personal (Persson 2015, s. 37).

7. Resultat

I detta avsnitt kommer vi att presentera studiens resultat som framkommit genom sex intervjuer med fyra förskollärare och två rektorer. Resultatet redovisas i fyra kategorier som utgör kapitlets underrubriker; likvärdighet, relationer, arbetsvillkor och det kompensatoriska uppdraget. Underrubrikerna formades utifrån kategorierna i den tematiska analysprocessen.

7.1 Likvärdighet

Samtliga förskollärare och rektorer menar att likvärdighet ska utgå från barnet och dess behov. Förskolläraren Lisa framhåller vikten av likvärdighet:

Likvärdighet tänker jag handlar om att alla barn ska få det som de behöver ha. Utgå ifrån barnet man behöver inte göra lika saker. Tänker mer att barnen ska få en mer likvärdig utbildning och vägledning. Alla barn ska bli erbjudna och få möjlighet till att prova och testa saker, behovet ska inte vara ett stopp. Alla barn lär på olika sätt så likvärdigheten måste utgå ifrån barnets perspektiv tänker jag, man måste se barnet.

(Lisa)

Klara och Anna menar att utmaningen med att arbeta mot en likvärdig förskola är vart barnen befinner sig kunskapsmässigt där alla barns behov och förutsättningar ska tillgodoses. Klara berättar att:

Nu har vi ju vissa barn som ligger här (pekar mot golvet) och vissa som ligger här uppe (pekar mot taket) som är lika gamla.

(Klara)

Klara menar att detta skapar utmaningar för pedagogerna i förskolan att tillgodose alla barns behov i arbetet mot en likvärdig förskola för alla barn. Rektor Karin framhåller utmaningar med att arbeta mot likvärdighet kan vara att vi kategoriserar in människor, ”oss” och ”dem”, men i förskolans verksamhet får vi inte kategorisera människor på det viset. Karin förklarar:

Vi måste tänka vad behöver barnen för att klara av det, bildstöd och så vidare de kan inte svenska så vi kan inte göra något, det är fel att tänka så.

(Karin)

Karin menar att det inte ska spela roll om barnen kommer från olika delar i kommunen utan utbildningen ska vara lika värdefull oavsett vart du kommer ifrån. Karin menar att allt som görs i verksamheten ska få lika värde och det är lika värdefullt med en kompetens som utvecklas hos ett barn som en annan kompetens hos en annat barn. Rektor My beskriver likvärdighet i förskolan:

Försöker arbeta fram ett gemensamt tänk samt röd tråd på mina förskolor, ska inte spela roll vilken avdelning man går på så ska man bli bemött och sedd på lika villkor.

(My)

Lisa framhåller vikten av att personalen på förskolan ska utgå från en gemensam barnsyn för att se barnens individuella utvecklingsmöjligheter. Lisa beskriver:

För se barnen det gör vi men på olika sätt och vi är bra på olika saker, då måste vi ta vara på våra kompetenser, det vi är bra på.

(Lisa)

7.2 Relationer

Förskollärarna och rektorerna beskriver relationen mellan barn och pedagog som en viktig förutsättning för strävan mot en likvärdig förskola. Lisa menar att relationen med barnen i förskolan är viktig då hon belyser att trygghet i en relation är betydelsefull för att barnen ska få ett lärande och utvecklas. Relationen mellan barn och personal är grunden för en strävan mot en likvärdig förskola. Klara menar att relationer är grunden för allt:

Barn måste ju känna sig trygga både med oss, andra barn, lokalen ja hela verksamheten. För känner barnen sig inte trygga så kan inget lärande ske, då finns det inget att jobba med.

Så först och främst trygghet sen kan vi jobba mot målen.

(Klara)

Förskolläraren Sofia menar att det är viktigt som personal att visa för barnen att personalen finns där och att barnen känner sig sedda och kompetenta.

Jag tänker mig att om jag som barn känner att dom vuxna omkring mig tycker jag är bra och kompetent, tror på mig att jag kommer lära mig och att det fungerar så, så tror jag det har stor inverkan, än att personen omkring sig inte tror eller hoppas.

(Sofia)

Lisa menar att om relationen mellan barn och pedagoger inte finns så behöver personalen arbeta in sig mer för att lära känna barnen. Vidare uttrycker hon att vid inskolning lägger sig tryggheten som en grund för barnet. Anna belyser vikten av att lära känna barngruppen och få dess tillit för att arbeta mot likvärdighet i förskolan. Anna berättar:

Börja alltid med trygghet och tillit och att barnen känner att de kan komma till dig utan att bli dömd och därifrån utvecklas. Barn utvecklas väldigt mycket av tillit och trygghet.

(Anna)

7.3 Arbetsvillkor

Förskollärarna och rektoreorna menar att arbetet mot en likvärdig förskola påverkas av personalens villkor och att de får det förutsättningar de behöver för att skapa en utbildning av god kvalitet. Karin belyser vikten av målplaner, systematiskt kvalitetsarbete, årshjul och kompetensutveckling som viktiga aspekter för arbete mot en likvärdig förskola.

Välutvecklats kvalitetsarbete, vi har ett årshjul att jobba efter, vi har målplaner och kriterier i de där vi i ledning ska skatta verksamheten och de på avdelning.

(Karin)

Rektor Karin menar att omsättning på personal har betydelse för att säkerställa likvärdigheten vilket blir svårt när det finns en planerad verksamhet och den som verkligen blir.

Beror på omsättningen, vad jobbar det för personal, sjuka, frånvaro, vad barnen egentligen får. Det finns en planerad verksamhet och sen blir det den som verkligen blir. Där är det ju svårt att säkerställa likvärdighet, är det lika, det kan jag inte säga för att det inte går, vi kan jobba för att det ska vara de. Sen handlar det om den personal som jobbar, att förvandla det som står till aktiviteter som motsvarar det som man vill.

(Karin)

Rektor My berättar att barn ska ha lika tillgång till utbildning men att det är ett stort och svårt arbete.

Tyvärr är det ett stort och svårt arbete då en del inte har förstått eller vill följa förskolans uppdrag, vi måste vända fokus mot barnen och vara väl insatta i vårt arbete med

läroplanen.

(My)

My beskriver att hennes roll som rektor innefattar ansvar för personalen så att de följer förskolans uppdrag. Rektor Karin menar att kvalitén i utbildningen på förskolan är helt beroende av hur personalgruppen ser ut.

Helt beroende på personalgruppen och vart själva förskolan befinner sig är satt, vad man får för barn. Stor omsättning i två arbetslag gör att det blir en annan kvalitet på arbetet än om man är stabilt arbetslag.

(Karin)

Det är en utmaning för rektorer att placera kompetent personal och rätt personal på "rätt" plats för strävan mot en likvärdig förskola. Förskolläraren Lisa uttrycker att ordinarie personal som arbetar på förskolan har en skyldighet att informera nyanställda eller vikarier om hur just den här förskolan arbetar.

Vikarier där tänker jag att det är viktigt att vi förklarar hur vi arbetar, det är också upp till oss.

Hur gör vi i olika situationer då tror jag att vikarier också kan. Man får stötta varandra.

(Lisa)

Anna beskriver att aktiviteter som sker på förskolan ska utgå från barnens intressen så behövs planeringstid, tillgängligt material och det krävs som pedagog att vara kreativ. Det Sofia menar att aktiviteter på förskolan ska utgå från barnens intresse är.

Man försöker att utgå från de intressen som finns hos barnen, för forskning visar ju att barn lär sig bäst i situationer som är, inte i samlingen utan det är mer som när Kalle leker med bilar och kan lär sig mer vid den situationen, så det tänker man ju på.

(Sofia)

Vidare menar Sofia att det är positivt för barnens lärande att anpassa barngruppen genom att dela in barnen i smågrupper. Karin belyser också vikten av att dela upp barnen i smågrupper för att barnen ska få komma till sin rätt. Om barn inte behärskar det svenska språket i förskolan menar rektor My att ha bildstöd som ett levande material på alla avdelningar.

Ta till exempel bildstöd det ska vara material på alla avdelningar, att man tillgodoser barnens behov och det ska inte skilja sig för mycket beroende på vilken avdelning man går på.

(My)

Sofia beskriver att språknivå mellan barn kan skilja sig i en barngrupp vilket skapar utmaningar för personalen i strävan att skapa en likvärdig förskola. Sofia menar att de olika språknivåerna i verksamheten gör det svårt att planera aktiviteter utifrån barnens intresse.

Idag har vi väldigt stora barngrupper och vi är ganska få personal, vi har ju många barn per pedagog och jag upplever att det är många fler barn som är i behov av särskilt stöd, inte diagnos, utan språket till exempel, språknivå skiljer sig enormt. Vi har 13 olika språk i barngruppen om barngrupperna var mindre skulle man kunna lära känna barnen bättre och skapa bättre inlärningsmiljö. När det är så olika nivåer så skiljer sig intressena väldigt mycket och det är svårt att samla barnen kring en aktivitet, man måste anpassas sig mycket för att man ska nå fram till alla.

(Sofia)

7.4 Det kompensatoriska uppdraget

Förskollärarna och rektorerna belyser det kompensatoriska uppdraget som en viktig del i arbetet mot en likvärdig förskola. Samarbetet mellan hem och förskola gör det möjligt för barnen att utvecklas och få ett lärande. Lisa uttrycker att det kompensatoriska uppdraget ger barnen möjligheter och vägledning till att utvecklas. Rektor Karin förklarar det kompensatoriska uppdraget som en viktig faktor till likvärdighet.

Om man har många barn som det brister i det sociala hemma eller brister i språket, eller lever i sådana förhållande som det är lite tuffare. Så måste det också finnas en plan för det och hur vi jobbar med det och det kräver lite mer av den personal som jobbar där än de som jobbar med... det handlar då om att titta på vad behöver ni för förutsättningar, vilka barn är det som går här och nu?

(Karin)

Anna uttrycker att dialog mellan personal och vårdnadshavare är en viktig grund för att barnet ska kunna utvecklas i förskolan. Ett exempel på det kan vara att personalen på förskolan uppmärksammar att barnet inte kan klippa, då försöker personalen att motivera vårdnadshavare till att även klippa hemma med barnet.

Fråga föräldrar de vet oftast bäst vad barnet har för intresse men även ge tips tillbaka om de vill. Ett barn kanske aldrig sett en sax men då får vi upptäcka det här vad barnen tycker om att göra, sen berättar vi det för föräldrarna.

(Anna)

My belyser pedagogernas stora arbete när barn har ett annat förstaspråk då relationerna med vårdnadshavare försvårar skolgången. My belyser vikten av att de barn och vårdnadshavare behöver redan vid introduktion bemötas med synen att alla är lika mycket värda. My beskriver;

Här har vi ett stort arbete framför oss och speciellt att få med oss vårdnadshavare, märker stor skillnad på mina förskolor då en har bara barn med svenska som modersmål, där är det lättare att samarbeta med vårdnadshavare.

(My)

Sofia beskriver det kompensatoriska uppdraget som att förskolan kan hjälpa till med de praktiska behoven till exempel som att läsa för barnet men att förskolan aldrig kan kompensera

upp ett hem som inte fungerar. Klara beskriver det kompensatoriska värdet som att se till det enskilda barnet och dess behov.

Märker vi att ett barn behöver mer tid på förskolan då har vi ju sett till att den har fått de, för att barnet behöver det för framtida skolgång.

(Klara)

Rektor Karin framhåller vikten av att hålla en samverkan mellan hemmet och förskolan därför finns en föräldraenkät som föräldrar fyller i vad de tycker om förskolan och vad som behövs utvecklas.

Och se till föräldraenkäten, vad säger de, vad behöver de? För att de är de som säger utåt och talar om att det här är en bra förskola, för det går vi inte ut och säger själva. Vi har ju inga insändare eller så i tidningen ”världens bästa förskola”, nej utan vi behöver ha föräldrarna med oss.

(Karin)

Rektor Karin berättar vidare att vid inskolningssamtal får vi reda på vad barnets intressen är och kontakt med föräldrarna för att skapa en bra start för barnen i förskolan. Vidare används utvecklingssamtal som bygger på vad barnet behöver och hur det är hemma för att hålla en god samverkan och god kvalitet i den likvärdiga förskolan.

8. Analys

I följande avsnitt analyseras resultatet utifrån våra två forskningsfrågor med hjälp av studiens teoretiska verktyg.

8.1 Vilka möjligheter med att arbeta mot en likvärdig förskola beskrivs i förskollärarnas och rektorernas utsagor?

Professionerna är överens om att likvärdighet i förskolan ska utgå från barnet, dess intressen och behov. Barnen ska bli bemötta och sedda på lika villkor. All verksamhet ska utgå från barnet. Detta kan ingå i kategorin *pedagogiska relationer*, då det beror på personalens förhållningsätt som innefattar att se barnets behov så att barnet känner sig engagerat och aktiv i sitt lärande (Persson 2015, s. 16). Förskollärarna nämner att tryggheten i relationen är viktig för barnens utveckling och lärande, finns inte tryggheten kan det påverka barnens inlärningsförmåga. I relationerna mellan barn och personal kan personalen förmå att ge barnen det *emotionella- och kognitiva stöd* som hjälper barnen att öka sin självkänsla och självförtroende. Genom att förskollärarna har en grundsyn som säger att relationen är viktig och gör störst avtryck i barnens utveckling och lärande, ses det som grundläggande för att arbeta mot en likvärdig förskola. Förskollärarna belyser vikten av trygghet och tillit i relationerna

mellan barn och personal. Att se barnen som medmänniskor och se barnets kunskap här och nu, tolkar vi som tillhörande *den pedagogiska medvetenheten*. Förmågan att engagera barnen i deras lärande genom tillexempel att ställa utmanande och öppna frågor är viktig (Persson 2015, s. 25).

Av resultatet framkommer vikten av att skapa goda pedagogiska relationer och för att få den pedagogiska medvetenheten krävs det att *förskollärarnas utbildningsnivå* är hög. Genom högskoleutbildning får förskollärarna de kompetenser och kunskaper som medför att pedagogiska relationer av hög kvalitet kan skapas. Vidare menar förskollärarna att personalen som arbetar på förskolan har en skyldighet att dela med sig av sin kompetens och sina kunskaper när det tillkommer ny personal. Det som informanterna uttrycker kan tolkas som att förskollärares utbildningsnivå har betydelse för arbetet mot en likvärdig förskola (Persson 2015, s. 25).

Målplaner, systematiskt kvalitetsarbete, årshjul och *kompetensutveckling* var något som uttrycktes ha betydelse för arbetet mot en likvärdig förskola. Att rektorerna ger personalen på förskolan möjlighet till *planering, utvärdering och diskussioner om sitt arbete* så att utbildningen kan hålla hög kvalitet (Persson 2015, s. 33). Vidare sägs att omsättning på personal, stabilt arbetslag och *barngruppens storlek* är viktiga aspekter för att hålla hög kvalitet på utbildningen. Hur personaltätheten ser ut samt barngruppens storlek har betydelse för att säkerställa om förskolan håller hög kvalitet, något som vi tolkar tillhör kategorin *personalens villkor*. Möjligheterna som beskrivs är att dela in barnen i smågrupper för att förse personalen med tid för att se varje enskilt barn och då kunna skapa pedagogiska relationer av hög kvalitet.

Samverkan mellan personal och vårdnadshavare är av betydelse för att stödja barnets utveckling och lärande, då hemmet och förskolan är barnets två viktigaste miljöer för utveckling och lärande (Persson 2015, s. 21). Förskollärarna uttrycker att samverkan skapar möjligheter att bedriva undervisning utifrån barnens intresse. Samverkan gör det möjligt att skapa relationer och stödja familjerna med vad de behöver tolkar vi som *förskolans tillgänglighet*. Användning av inskolningssamtal, föräldraenkät och utvecklingssamtal är av stor vikt för att samverkan ska hålla hög kvalitet, vilket medför att de kompensatoriska uppdraget också uppfylls. Dialog mellan vårdnadshavare och personal gör det möjligt att utgå från barnet och dess behov.

8.2 Vilka utmaningar med att arbeta mot en likvärdig förskola beskrivs i förskollärarnas och rektorernas utsagor?

Förskollärarna uttrycker att utmaningen med att arbeta mot en likvärdig förskola är att tillgodose varje enskilt barns behov då de kan befinna sig på olika kunskapsnivåer. Vi tolkar detta som att *personalens villkor* försämras när barngrupperna är stora vilket medför tidsbrist för personalen att hinna tillgodose varje barn (Persson 2015, s. 30). Olika personalgrupper i förskolan ser barnen på olika sätt och personal är bra på olika saker, och därför behöver arbetslaget ta vara på personalens olika kompetenser i verksamheten. Ett stabilt arbetslag med möjlighet till att diskutera och komma fram till en gemensam barnsyn kan tolkas utifrån ett likvärdighetsperspektiv och personalens chans till *planering, utvärdering och diskussioner om sitt arbete* (Persson 2015, s. 33).

Utmaningen med arbetet mot en likvärdig förskola är att vi tenderar att kategorisera människor i ”oss” och ”dom”, till exempel barn med annat förstaspråk tillhör då ”dom”. Det är av stor betydelse i arbetet mot en likvärdig förskola att personalen har ett synsätt där alla är lika mycket värda och att vi inte kategoriserar människor i fack. Barnen med annat förstaspråk ska få samma förutsättningar som barn med svenska som förstaspråk via till exempel bildstöd, för att de ska klara av vardagen på förskolan. En möjlig tolkning av det som uttrycks är att verksamheter med ett synsätt på barnen som medmänniskor och en samspelande atmosfär är en verksamhet med hög *pedagogisk medvetenhet*.

Det finns en planerad verksamhet och en verklig verksamhet och rektorerna belyser att stor omsättning på personal gör att kvalitén försämras på förskolorna. Utmaningar som att anställa utbildad personal och att anställa rätt personal på ”rätt” plats försvårar den planerade verksamheten. Kompetensutveckling uttryckte rektorerna som en viktig aspekt i arbetet mot en likvärdig förskola, då personalen får möjlighet att fortbilda sig inom det område som är nödvändigt. Det rektorerna uttryckte hamnar i kategorin *kompetensutveckling* och för att hålla hög kvalitet behöver personalen få kunskaper om de pedagogiska uppdraget (Persson 2015, s. 28). Utmaningar med detta är att uppdraget är stort och svårt då personalen inte har kunskap om eller vill förstå förskolans uppdrag. Det blir då av stor vikt att personalen får chans till kompetensutveckling för att hålla hög kvalitet i arbetet mot en likvärdig förskola.

Förskollärarna uttrycker att det är en utmaning att planera undervisning utifrån barnens intresse när barnen i barngruppen har olika förstaspråk. Att det krävs mer av personalen som jobbar i en barngrupp bestående av olika språkliga kompetenser, det tolkar vi som *språkliga hinder* i

förskolan (Persson 2015, s. 37), då barnens behov inte kan tillgodoses på grund av brister i det språkliga. Rektorer uttrycker att personalen behöver göra ett stort arbete när det finns olika språkliga kompetenser, utmaningen blir att skapa relationer mellan vårdnadshavare och personal samt barn och personal. En tolkning av det som rektorerna uttryckte är att *samverkan mellan personal och vårdnadshavare* försvåras i dessa situationer, vilket kan leda till negativa effekter på barnens utveckling och lärande i förskolan (Persson 2015, s. 33). En annan tolkning är att personalens villkor gällande personella resurser inte blir tillräckligt tillgodosedda för att utföra uppdraget. Rektorn uttrycker att de behöver ge personalen förutsättningar att klara uppdraget oavsett hur barngruppen ser ut. En förutsättning för att rektor och förskollärare ska kunna samarbeta är ett *relationellt förhållande* (Persson 2015, s. 34). Rektorer och förskollärare får då chans att förbättra arbetsvillkoren, så att personalen får vad de behöver gällande kompetensutveckling och resurser.

9. Diskussion

Avsnittet inleds med metoddiskussion där vårt val av metod diskuteras. Sedan diskuteras studiens resultat utifrån studiens syfte för att bidra med kunskap om förskollärares och rektorers arbete för att skapa en likvärdig förskola för alla barn. Vi redogör för våra slutsatser och förslag för vidare forskning inom ämnet.

9.1 Metoddiskussion

Att använda kvalitativa intervjuer som metod stärker trovärdigheten i studien, då informanterna får en chans att svara öppet och utifrån egna erfarenheter och tankar. Om kvantitativ metod valts hade intervjun inte blivit som ett samtal och vi som intervjuare hade inte kunnat ställa följdfrågor utifrån vad informanten svarade. En kvantitativ metod hade resulterat i att studiens syfte – så som det nu är formulerat – inte hade kunnat besvarats. En annan tanke är att om kvantitativ metod valts, hade urvalet kunnat innebära många fler informanter och då hade vi förmodligen fått ett mer trovärdigt och generaliserbart resultat.

Valet av sex informanter visade sig vara tillräckligt för att få ihop material för vidare analys. Om fler rektorer hade deltagit skulle trovärdigheten ökat för gruppen rektorer. Syftet var inte att jämföra rektorers synpunkter men resultatet kan ses som mer trovärdigt om intervju svaren stämmer överens med varandra. Urvalet av personer till vår undersökning utgick ifrån bekvämlighetsprincipen, vilket kan anses göra arbetet mindre trovärdigt då fältet inte undersökts noggrant och med en större variation av förskolor. En annan tanke är att den tidigare

relationen med förskollärarna också påverkat vår egen tolkning då vi redan har kunskap om hur den aktuella verksamheten ser ut och hur informanterna jobbar.

Valet av plats för intervjun var noga diskuterat. Innan intervjuerna ägde rum diskuterade vi vilken plats som var bäst lämpade för just den här typen av intervju. Löfgren (2021, s. 165) skriver att det är av stor betydelse att diskutera var intervjun ska äga rum då det får betydelse för vad som sägs. Vi valde att intervjua på respektive informants arbetsplats i ett rum där dörren gick och stänga. Om vi i stället valt att intervjua på till exempel ett café, hade möjligen intervjuaren blivit annorlunda då vi blivit störda under intervjuens gång. Intervjuguiden skickades ut i förväg då vi ville att informanterna skulle få möjlighet att förbereda sig ordentligt, vilket vi också tror gav positivt resultat. En annan tanke är om vi inte valt att skicka ut intervjuguiden i förväg, hade vi fått ett mer spontant svar men kanske inte tillräckligt med material då informanten kanske blivit stressad eller glömmer bort viktiga saker.

Eftersom intervjuerna spelades in på våra respektive mobiltelefoner kunde intervjun transkriberas ord för ord och vi kunde få ett trovärdigt resultat. En annan tanke vi diskuterade var att inte spela in utan föra anteckningar under intervjuens gång. Detta anser vi i efterhand hade kunnat minska trovärdigheten i vår studie, då det som antecknades lätt kunde bestå av egna tolkningar och åsikter. Att spela in intervjun höjer kvaliteten då intervjuaren kan fokusera på att lyssna och vara närvarande (Löfgren 2021, s. 166).

9.2 Resultatdiskussion

Resultatdiskussionen utgår från studiens resultat och syfte. Resultatet diskuteras utifrån tidigare forskning, bakgrund och förskolans styrdokument.

9.2.1 Likvärdighet

Inledningsvis menar Quennerstedt (2006, s. 73) att skolan inte ska organiseras likformigt utan den ska anpassas till att ge undervisning som tillgodoser den enskilda elevens önskemål och behov. Även Ekström (2020) menar att likvärdighet inte handlar om att alla barn ska få göra lika eller ha lika mycket resurser utan det ska utgå från det enskilda barnets behov. Av resultatet så framgår det att samtliga förskollärare och rektorer även menar att likvärdighet ska utgå från barnet och dess behov. Att undervisningen i förskolan ska utgå ifrån barnet känns självklart men det kan finnas utmaningar med det, då det är svårt att tillgodose och ge alla barn de förutsättningar de behöver. I förskolan idag är barnen i spridda åldrar i stora barngrupper, som gör detta till en utmaning då barnen befinner sig på olika nivåer kunskapsmässigt. Det Skolinspektionen (2018, s. 7) framhåller blir viktigt ur ett

likvärdighetsperspektiv: för att hålla en hög kvalitet och för att kunna ge bättre förutsättningar krävs färre barn per anställd och fler utbildade förskollärare. Konsekvensen av att det inte ser ut som Skolinspektionen (2018, s. 7) framhåller, är att det blir en utmaning för personalen att utgå från det enskilda barnet. Detta medför att barnen får olika förutsättningar beroende på vilken förskola barnet går på. Sammanfattningsvis framhåller Läroplanen för förskolan (Lpfö18, s. 6) att utbildningen i förskolan ska ta hänsyn till barns olika förutsättningar och anpassas åt alla barn, men det innebär inte att förskolan utformas på samma sätt överallt. I vår studie har vi kommit fram till att det inte ska spela någon roll om du kommer från olika delar av landet, utbildningen ska vara likvärdig, det vill säga lika värdefull. Det handlar inte om att göra samma saker i alla förskolor och en kompetens som utvecklas hos ett barn är lika värdefull som en kompetens hos ett annat barn. Viktiga aspekter i arbetet i förskolan är att all personal som arbetar på förskolan har en gemensam barnsyn, diskuterar förhållningssätt och skapar tillfällen för reflektion för arbetet mot en likvärdig förskola, vilket även Persson (2010, s. 144) framhåller.

9.2.2 Relationer

Först och främst framhåller Persson (2010, s. 120) i sitt resultat att relationen har betydelse för att personalen ska kunna undervisa utifrån barnens intresse. Persson (2015, s. 8) menar att likvärdighetens och kvalitetens grund handlar om att barnen omges och samarbetar med pedagoger som har kompetens, kunskap och förutsättningar så att de kan bygga relationer. I vår studie har vi kommit fram till att relationen är grunden för allt, både utveckling, lärande och möjligheter för personalen till att skapa undervisning utefter barnets behov. Enligt Barnkonventionen (2016) ansvarar skolan för att hjälpa barn att utvecklas och lära sig saker, vilket även Skaremyr (2019, s. 93) betonar vikten av. För att kunna göra det behövs stöd från ledning i form av tydliga mål och en tydlig plan för hur arbetet ska genomföras. Om vi utgår från att relationen är grunden för allt, kan det medföra att det blir kvalitetsskillnader i förskolan med tanke på att det tillsätts ny personal som måste arbeta in sig mer och lära känna barnen först för att kunna skapa undervisningstillfällen utifrån barnen. Stor omsättning på personal medför att arbetslaget ständigt måste arbeta in sig och anpassa sig. Pramling Samuelsson, Williams och Sheridan (2015, s. 11) menar för att hålla en hög kvalitet på utbildningen i förskolan krävs det barnet, förskolläraren och innehållet samverkar. Vissa faktorer kan inte förskollärare påverka som till exempel antal barn i en barngrupp, utan det krävs av personalen att omorganisera verksamheten och efterfråga kompetensutveckling.

9.2.3 Arbetsvillkor

Personaltätheten anses vara en utmaning i arbetet med likvärdighet i förskolan eftersom även rektorer anser att stor omsättning på personal skapar en verksamhet som blir otrygg för barnen. Rektorerna framhåller vikten av att det är en utmaning att ständigt söka efter kompetent personal och placera rätt person på ”rätt” plats. Om det ständigt är stor omsättning på personal bidrar det till dåliga förutsättningar åt personalen för att skapa möjligheter för ett arbete mot en likvärdig förskola. Persson (2017, s. 81) menar även att det skapar problem om det bildas stora kvalitetsskillnader på förskolor på grund av att det inte finns någon systematik i tjänstetillsättningar. Risken är då att högre utbildad personal hamnar inom ett och samma område. Skolinspektionen (2020) menar att det är upp till rektor och huvudmän att skapa en arbetsmiljö där personalen vill jobba med möjlighet att skapa tydliga målbilder för att kunna erbjuda barnen en förskola av hög kvalitet.

I studien framträder även kompetensutveckling som en möjlighet för att skapa en likvärdig förskola då den ger personalen betydelsefull utbildning för att öka kvalitén på förskolan. Skollagen (2010:800 §8) beskriver att den viktigaste indikatorn för att hålla en hög kvalitet på utbildningen är personalens utbildningsnivå och kompetensutveckling. Satsar inte rektor och huvudmän på att ge personalen kompetensutveckling medför det en lägre kvalitet på utbildningen för barnen. Rektorer planera för att det ska bli en verksamhet av hög kvalitet men att den ”verkliga verksamheten” ser annorlunda ut än den som planeras. Skolverket (2020) skriver att om likvärdighet ska bli en målsättning behöver ledning sätta både kortsiktiga- och långsiktiga mål så det blir tydligt för personalen, vilket även Skaremyr (2019, s. 93) framhåller.

Det står i läroplanen för förskolan (Lpfö18) att förskolläraren har ansvar för den pedagogiska verksamheten, det medför att förskolläraren har skyldighet till att dela med sig av sin kompetens till andra i arbetslaget för att skapa en god kvalitet på utbildningen. Av högskoleutbildningen får förskollärare med sig kunskaper och kompetenser om den pedagogiska medvetenheten som innefattar hur förskolepersonalen kan stimulera barns lärande. I vår studie framgår det att om personalen på förskolan har hög utbildningsnivå blir det betydelsefullt för strävan efter en likvärdig förskola. Även Skolverket (2021) menar att den viktigaste faktorn i att ha lika kvalitet på utbildningen är personalens utbildningsnivå och möjligheter till att få höja sin kompetens. Slutligen blir förskolepersonalens utbildningsnivå och personaltätheten en viktig faktor för att säkerställa kvalitén i utbildningen för barnen. Det krävs ett stabilt arbetslag bestående av förskollärare, barnskötare och vikarier som känner barnen. En stor omsättning på personal gör

att den planerade verksamheten blir svårare att utföra när det tillkommer ny personal vilket bidrar till olika kvalitet på utbildningen.

9.2.4 Språkliga kompetenser

Inledningsvis har Skaremyr (2019, s. 115) kommit fram till att arbetet för att nå Skollagens intention till en likvärdig utbildning för alla barn brister då alla barn inte får samma förutsättningar på grund av olika språkliga kompetenser. Även Persson (2010, s. 114) har i sitt resultat kommit fram till att det krävs ständig diskussion i arbetslaget om förhållningssätt och värderingar mot barnen. I vår studie menar professionerna att barns språkliga kompetenser har betydelse för att kunna skapa förutsättningar åt barnen till ett livslångt lärande. Språkliga hinder ses som en utmaning i arbetet mot att skapa en likvärdig förskola då personalen får bemöta barn och familjer med annat förstaspråk än svenska. Det kan göra att personalen, barnen och vårdnadshavarna inte förstår varandra och detta medför en utmaning för personalen. Utmaningen innebär att personalen har i uppdrag att planera verksamheten utifrån barnens intresse, vilket blir svårt när barngruppen består av barn med olika förstaspråk. Slutligen menar Pramling Samuelsson, Williams och Sheridan (2015, s. 7) att det upplevs som en stress för personalen i förskolan att hinna med det språkstöd som barn med annat förstaspråk än svenska behöver. Däremot om personalen i förskolan jobbar aktivt med till exempel bildstöd så kan det ge barnen förutsättningar att utvecklas och lära tillsammans med andra barn.

9.2.5 Det kompensatoriska uppdraget

I det kompensatoriska uppdraget är samverkan mellan personal och vårdnadshavare en viktig aspekt för att skapa en likvärdig förskola, det är genom samverkan barnen kan få de bästa förutsättningar till utveckling. En av rektorerna beskriver hur föräldraenkäten är viktig för personalen som arbetar i förskolan, där vårdnadshavare får besvara frågor om förskolan håller god kvalitet eller inte. Genom att dokumentera och dela sin verksamhet på digitala plattformar görs det möjligt för förskolan att ”visa upp” sig. Dessa digitala plattformar får betydelse för samverkan mellan vårdnadshavare och personal, då verksamheten kan belysa vad barnen gör och hur bra verksamheten är. Holmberg (2018, s. 120) menar däremot att det blir ett problem med dessa digitala plattformar då det inte diskuteras eller uppvisas någon kritisk syn på vad menas med uttrycket ”en likvärdig förskola”. En möjlig aspekt med digitala plattformar är att kunna inkludera alla vårdnadshavare, även de som inte talar bra svenska, då informationen lätt kan översättas till andra språk. Att översätta till vårdnadshavarnas språk gör att förskolan blir tillgänglig för alla. En annan aspekt är att på dessa digitala plattformar framställs förskolan som unik och ”bäst”, utan att detta avspeglas i den verkliga verksamheten. Det finns ingen person

som säkerställer att informationen som framställs är korrekt, vilket blir ett problem ur ett likvärdighetsperspektiv. Rektorn i vår undersökning framhåller att förskolan inte kan sälja eller skylta med att just den här förskolan är ”världens bästa förskola”, utan det är föräldraenkäten och vårdnadshavarnas åsikter som är av betydelse.

10. Slutsats

I studien har pedagogiska relationer belysts som en viktig del i förskolan för att arbeta mot att skapa en likvärdig förskola för alla barn. Om personalen i förskolan skapar goda pedagogiska relationer med barnen så ökar det barnens förutsättningar för lärande. Studien har bidragit med kunskapen om att relationer mellan barn och personal är grunden för allt arbete på förskolan. Det är i relationen vi lär känna barnen och gör det möjligt att utgå från barnets intresse och behov. För att kunna skapa dessa relationer krävs att personalen har kompetens och kunskaper om de pedagogiska relationerna, samt att arbetslaget kontinuerligt får kompetensutveckling för att hålla hög kvalitet. En tanke vi har fått med oss under denna studie är att utbildningen på högskolan tar slut, men att vår enskilda kompetens och kunskap kontinuerligt behöver hållas vid liv.

Utifrån erfarenheter relaterat till våra VFU-perioder under utbildningens gång och under arbetet med denna undersökning, så har det ytterligare bekräftats hos oss att barnen inte ska få *lika* utbildning utan att barnen ska få en utbildning utifrån deras enskilda behov och förutsättningar. Det betyder att de som arbetar på förskolan behöver se till det enskilda barnet. Vi har upplevt att de pedagoger vi mött i verksamheten försöker göra på det här sättet, men att tidsbrist, stora barngrupper och lite tid för planering gör detta till en utmaning. Pedagogerna strävar efter att barnen ska få de förutsättningar som krävs för vidare utbildning och livet utanför förskolan. Personalens insatser räcker inte alltid till och barnen kommer upp i skolan med alltför små förutsättningar att klara sig bra. Kunskaper från denna studie har också belyst att det är ledning och huvudmän som har ansvaret för de förutsättningar personalen får för att skapa kvalitet i arbetet mot en likvärdig förskola. Skolinspektionens (2020) granskning visar att det behövs tydlig ledning och en tydlig målbild för att skapa en hög kvalitet på utbildningen. Det är av stor betydelse att förskolan håller hög kvalitet så att alla barn får en chans som samhällsmedborgare och en chans att ta sig in i arbetsmarknaden senare i livet.

11. Förslag till vidare forskning

Vår studie bidrar med inblick i några rektorers och förskollärares utsagor om arbetet mot en likvärdig förskola för alla barn. Då det inte finns mycket forskning om likvärdighet i förskolan skulle förslag till vidare forskning vara att undersöka hur huvudmän och politiker i olika kommuner gör för att förbättra likvärdighetsperspektivet för varje enskilt barn. I detta sammanhang skulle frågan kunna ställas hur de ser på att barngrupperna ökar, personalens villkor försämras och att det ständigt är brist på kompetenta lärare i förskolan. Resultatet skulle bli värdefullt för att kunna förbättra varje barns förutsättningar för ett likvärdigt liv och att alla barn får samma chans i samhället.

Referenslista

Referensguide: Harvard Borås.

Back, C & Berterö, C. (2019). *Interpretativ fenomenologisk analys*. I: Fejes, A & Thornberg, R. (red.) (2019). *Handbok i kvalitativ analys*. Upplaga 3 Stockholm: Liber.

Barnkonventionen: FN:s konvention om barnets rättigheter (2016). Stockholm: BRIS.
Tillgänglig på nätet: <https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten#hela-texten>

Bjørndal, C. R. P. (2018). *Det värderande ögat: observation, utvärdering och utveckling i undervisning och handledning*. Andra upplagan Stockholm: Liber.

Björkdahl, Ordell, S. (2007). *Enkät som redskap*. I: Dimenäs, J & Björkdahl Ordell, S. (red.) (2007). *Lära till lärare att utveckla läraryrket - vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik*. Enskede: TPB.

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Tredje upplagan Stockholm: Liber.

Ekström, A. (2020). *Likvärdighet i skolan*. Riksdagen.
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svar-pa-skriftlig-fraga/likvardighet-i-skolan_H812829

Dataskyddsförordningen [Elektronisk resurs] (GDPR) (2021). Uppvidinge kommun.
Tillgänglig på nätet: <https://www.uppvidinge.se/4.421f7e0816662b0123c82445.html>

Fejes, A & Thornberg, R. (red.) (2019). *Handbok i kvalitativ analys*. Upplaga 3 Stockholm: Liber.

Hildén, E. (2018). *Genom en likvärdig förskola kan vi ge alla barn samma chans*. Lärarförbundet, 21 Mars. Tillgänglig på nätet:
<https://www.lararforbundet.se/bloggar/forskolebloggen/genom-en-likvardig-forskola-kan-vi-ge-alla-barn-samma-chans>

Holmberg, L. (2018). *Flygande barn, magiska ögonblick och likvärdig utbildning*. Utbildning & Demokrati 2018, vol 27, nr 2, 103–125. Tillgänglig på nätet:
<https://journals.oru.se/uod/article/view/1104/1093>

Kihlström, S. (2007). *Intervju som redskap*. I: Dimenäs, J & Björkdahl Ordell, S. (red.) (2007). *Lära till lärare att utveckla läraryrket - vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik*. Enskede: TPB.

Kvale, S & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Tredje [reviderade] upplagan Lund: Studentlitteratur.

Lindqvist, G., & Rodell, A. (2015). *Stöd och anpassningar: att organisera särskilda insatser* (1 uppl.). Stockholm: Gothia Fortbildning.

Lundqvist, J. (2021). *En förskola för alla: Inkluderande undervisning och arbetssätt*, Mälardalens högskola: Skolverket. Tillgänglig på nätet: https://larportalen.skolverket.se/LarportalenAPI/api-v2/document/path/larportalen/material/inriktningar/4-specialpedagogik/F%C3%B6rskola/113_Specialpedagogik_i_forskolans_praktik/del_01/Material/Flik/Del_01_MomentA/Artiklar/SP20_FS_01A_01_Inkludering.docx

Löfgren, H. (2021). I: Löfdahl Hultman, A & Ribaeus, K (red.) (2021). *Förskollärarens metod och vetenskapsteori*. Andra upplagan Stockholm: Liber.

Nationalencyklopedin (2000-). NE.se [Elektronisk resurs]. Malmö: Nationalencyklopedin. Tillgänglig på nätet: <https://www.ne.se/info/>

Persson, L. (2010). *Pedagogerna och demokratin [Elektronisk resurs]: en rättssociologisk studie av pedagogers arbete med demokratiutveckling i förskola och skola*. Diss. Lund: Lunds universitet, 2010
Tillgänglig på Internet: <http://www.lu.se/o.o.i.s?id=12588&postid=1566349>

Persson, S. (2015). *En likvärdig förskola för alla barn [Elektronisk resurs] innebörder och indikatorer*. Vetenskapsrådet
Tillgänglig på Internet: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:mau:diva-13447>

Persson, S. (2017). *Kvaliteten brännpunkt- de pedagogiska relationerna*. I: Riddersporre, B & Persson, S (red.) (2017). *Utbildningsvetenskap för förskolan*. Andra utgåvan Stockholm: Natur & kultur.

Pramling Samuelson, I. Williams, P. Sheridan, S. (2015). *Stora barngrupper i förskolan relaterat till läroplanens intentioner*. Tidsskrift för nordisk barnehageforskning, VOL. 9(7), s. 1-14. Tillgänglig på nätet: <https://nordiskbarnehageforskning.no/index.php/nbf/article/view/108/109>

Quennerstedt, A. (2006). *Kommunen - en part i utbildningspolitiken?* Diss. Örebro: Örebro universitet, 2006. Tillgänglig på nätet: <http://oru.diva-portal.org/smash/get/diva2:136684/FULLTEXT01.pdf>

Roos, K. (2021). *Metoder och perspektiv för att studera och förstå förskolan praktik*. I: Löfdahl Hultman, A & Ribaeus, K. (red.) (2021). *Förskollärarens metod och vetenskapsteori*. Andra upplagan Stockholm: Liber.

Ruin, P & Jarnlo, H. (2022). *Andelen utbildad personal minskar i förskolan*. Lärarförbundet, Nr 2, s.11.

Skaremyr, E. (2019). *Språkliga gemenskaper och minoritetsspråkiga barn i svensk förskola*. Diss. Karlstad: Karlstads universitet. Tillgänglig på nätet: <http://kau.diva-portal.org/smash/get/diva2:1303596/FULLTEXT02.pdf>

Skolinspektionen (2018). *Förskolans kvalitet och måluppfyllelse [Elektronisk resurs]*. Tillgänglig på Internet: <http://www.skolinspektionen.se/sv/Beslut-och-rapporter/Publikationer/Rapport-till-regeringen/Redovisning-av-regeringsuppdrag/forskolans-kvalitet-och-maluppfyllelse2/>

Skolinspektionen (2020). *Skolsamtalet om likvärdig utbildning*. 2022. Tillgänglig på nätet: <https://www.skolinspektionen.se/rad-och-vagledning/skolrepresentanter/undervisning/skolsamtalet--likvardig-utbildning/>

Skolverket (2022). *Fyra jämlikhetsprinciper och olika sätt att se på likvärdighet*. Tillgänglig på nätet: <https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning-och-utvarderingar/artiklar-om-forskning/fyra-jamlikhetsprinciper-och-olika-satt-att-se-pa-likvardighet#h-Olikasattattsepalikvardighet>

Skolverket (2019). *Likvärdig utbildning – krav, målsättning eller princip?*. Tillgänglig på nätet: <https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning-och-utvarderingar/artiklar-om-forskning/likvardig-utbildning---krav-malsattning-eller-princip>

Skolverket (2018). *Läroplan för förskolan Lpfö 18*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2016). *Redovisning av tilläggsuppdrag om återinförande av riktmärke för barngruppernas storlek i förskolan. Uppdrag i regleringsbrev (U2015/1495/S)*. Stockholm: Skolverket. Tillgänglig på nätet: <https://www.skolverket.se/getFile?file=3665>

Skolverket (2022). *Stärka likvärdigheten i utbildningen*. Stockholm: Skolverket. Tillgänglig på nätet: <https://www.skolverket.se/skolutveckling/leda-och-organisera-skolan/systematiskt-kvalitetsarbete/starka-likvardigheten-i-utbildningen>

Sverige (2020). *Skollagen (2010:800): med lagen om införande av skollagen (2010:801)*. Elfte upplagan Stockholm: Norstedts juridik.

Vetenskapsrådet (2017). *God forskningssed* [Elektronisk resurs]. Reviderad utgåva (2017). Stockholm: Vetenskapsrådet. Tillgänglig på Internet: <https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2017-08-29-god-forskningssed.html> .

Bilagor

Bilaga 1

Informationsbrev och samtyckesblankett

HÖGSKOLAN
DALARNA

2022-04-08

Förfrågan om deltagande

Undervårterterminen 2022 påbörjade vi, Josefine Löfgren och Sofie Hellkvist, vårt examensarbete på Förskolläraryrket vid Högskolan Dalarna. Vår undersökning kommer att handla om likvärdighet i förskolan och vi kommer att använda oss av intervju som metod för vår datainsamling. Du tillfrågas härmed om deltagande i denna undersökning.

Undersökningens syfte och innehåll

Syftet med undersökningen är att beskriva hur rektor och förskollärare arbetar för en likvärdig förskola avseende att alla barn får förutsättningar och kunskaper med sig till fortsatt utbildning. Området är viktigt att undersöka då skollagens övergripande mål är att skapa likvärdig utbildning för alla barn och det finns tre aspekter att ta hänsyn till, att alla barn får lika tillgång samt kvalitet till utbildning och att utbildningen ska vara kompensatorisk, men hur går det till i praktiken? Jag ser fram mot ditt deltagande.

Genomförande

Vi har planerat att genomföra sex intervjuer som innefattar rektor och förskollärare. Intervjun kommer att äga rum på din arbetsplats, intervjun kommer ta ca 30 minuter. Intervjun spelas in på privata mobiltelefoner. Undersökningen kommer att presenteras i form av en uppsats som ventileras i sedvanlig ordning vid Högskolan Dalarna. Du kommer att kunna ta del av undersökningens resultat genom den digitala plattformen Diva.

Det insamlade materialet kommer att bearbetas av oss som studenter och vår handledare. Din identitet som deltagare kommer inte att röjas, inte heller vilken förskola undersökningen har gjorts vid. Personer (rektor eller förskollärare) som på något sätt nämns i studien kommer att oidentifieras. Inga känsliga uppgifter kommer att samlas in. Insamlade data kommer att förvaras hos undertecknad i privat mobiltelefon och dator med lösenord under arbetets gång. Inga data kommer att skickas via Internet och allt arbetsmaterial i form av inspelningar, anteckningar och protokoll kommer att makuleras när examensarbetet är godkänt och klart.

Högskolan Dalarna är ansvarig för behandlingen av personuppgifter i samband med examensarbetet. Som deltagare i undersökningen har du enligt Dataskyddsförordningen (GDPR) rätt att få information om hur dina personuppgifter kommer behandlas. Du har också rätt att ansöka om ett så kallat registerutdrag, samt att få eventuella fel rättade. Vid frågor om behandlingen av personuppgifter kan du vända dig till Högskolans dataskyddsombud.

Ditt deltagande i undersökningen är helt frivilligt. Du kan när som helst avbryta ditt deltagande utan närmare motivering. Om du som är tillfrågad avstår från att delta, eller avbryter ditt deltagande, så kommer detta inte att påverka det fortsatta arbetet med undersökningen.

Ytterligare upplysningar lämnas av nedanstående ansvariga:

Student:

Josefine Löfgren

E-postadress: h17joslo@du.se

Mobil: 070-XXXXXXX

Student:

Sofie Hellkvist

h18berso@du.se

073-XXXXXXX

Handledare:

Sanna Bäcké

E-postadress: sba@du.se

Mobil: 023-XXXXX

SAMTYCKE

Jag har läst igenom informationsbrevet och förstår vad som gäller för deltagandet i ovanstående studie. Jag ger därmed mitt samtycke till att som informant medverka i studien.

Namn:

Ort och datum:

Bilaga 3

Intervjuguide rektor

Intervjuguide

Antal år som rektor:

Antal år som förskollärare:

Enligt Skollagen kan likvärdighet belysas främst utifrån tre grundläggande aspekter:

- lika tillgång till utbildning,
- lika kvalitet på utbildningen och
- att utbildningen ska vara kompenserande (Skolverket 2022).

1. Vad gör du för att alla barn ska ha lika tillgång till utbildning i dina partnerområden?

2. Berätta hur du jobbar för att utbildningen ska ha lika kvalité på dina förskolor?

3. Berätta hur du tänker om de kompensatoriska uppdraget förskolan har i samverkan med hemmet.

4. Hur tänker du kring likvärdighet i förskolan?